

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ неперервної
освіти і туризму
Іван ГРИЦЕНКО

2023 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри економічної теорії
Протокол № 9 від “12” травня 2023 р.

Завідувач кафедри
Микола ТАЛАВИРЯ

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП Туризм
Ірина КУДІНОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКОНОМІКС
(МАКРО- і МІКРОЕКОНОМІКА)**

Спеціальність 242 «Туризм»
Освітня програма «Туризм»
ННІ неперервної освіти і туризму
Розробники к.е.н., доцент Пащенко О.В.

Київ – 2023 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ неперервної
освіти і туризму

_____ Іван ГРИЦЕНКО

«_____» _____ 2023 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри економічної теорії

Протокол № 9 від “12” травня 2023 р.

Завідувач кафедри

_____ Микола ТАЛАВІРЯ

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП Туризм

_____ Ірина КУДІНОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЕКОНОМІКС
(МАКРО- і МІКРОЕКОНОМІКА)**

Спеціальність 242 «Туризм»

Освітня програма «Туризм»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробники к.е.н., доцент Пашенко О.В.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКС

Макро- і мікроекономіка

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	242 «Туризм»	
Освітня програма	«Туризм»	
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»	
Кваліфікація	Бакалавр з туризму	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	I	
Семестр	I	
Лекційні заняття	30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	- год.	год.
Самостійна робота	60 год.	год.
Індивідуальні завдання	- год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Розвиток сучасної економіки визначає потребу теоретичного усвідомлення та аналізу змісту сучасних економічних процесів. Сучасні реалії глобалізації, соціалізації, гуманізації, інтелектуалізації, екологізації та інформатизації суспільного життя породжують потребу розвитку економічного знання, всебічному осмисленню економічних процесів як визначальної складової людського життя. Вивчення мікро- та макроекономіки сприяє формуванню у студентів актуальних економічних знань та озброєнню їх теоретичними інструментами прийняття ефективних та обґрунтованих рішень у професійній діяльності майбутніх фахівців.

Мета дисципліни «Мікро- та макроекономіка» – формування ринково орієнтованого економічного світогляду, знань і набуття навичок застосування механізмів прийняття оптимальних господарських рішень окремими економічними суб'єктами - господарчими агентами, які прагнуть досягти певної соціально-економічної цілі за наявних обмежених ресурсів і альтернативних можливостей їх використання; формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі мікро- та макроекономіки; розкриття механізму функціонування національної економіки на основі макроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою та апробованих економічною практикою; формування систематизованих знань у майбутніх фахівців щодо закономірностей функціонування економіки країни.

Завданням вивчення дисципліни «Мікро- та макроекономіка» – на базі системного підходу, діалектичного методу, індукції та дедукції, історичного і логічного методів пізнання, функціонального аналізу, економічного моделювання, граничного аналізу забезпечити засвоєння студентами знань щодо загальних закономірностей економічної діяльності на мікрорівні та макрорівні є:

- вивчення сутності, змісту та закономірностей функціонування економіки;
- формування наукових уявлень про функціонування економіки на національному рівні;
- набуття знань про основні форми і методи впливу на економіку, за допомогою яких забезпечується її ефективне функціонування з метою досягнення найвищого рівня задоволення матеріальних потреб;
- обґрунтування виборів, котрі здійснюються окремими економічними одиницями, мають спільну власність і прибутки, приймають ті чи інші рішення, щодо використання факторів виробництва та напрямків своєї господарчовиробничої діяльності;
- вміння використовувати на практиці весь універсальний інструментарій, який опрацьовується господарчими суб'єктами в ринкових умовах.

Завдання в межах мікроекономіки: надати знання про базові положення мікроекономічної теорії; навчити студентів володінню методологією маржиналізму та інструментарієм мікроекономічного аналізу; науково обґрунтувати економічні рішення суб'єктів мікрорівня; розкрити механізм функціонування ринку та сутність важливіших мікроекономічних категорій; розуміти основні риси раціональної економічної поведінки фірм та домогосподарств; підготувати до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії.

Завдання в межах макроекономіки: надати знання про базові положення сучасної макроекономічної теорії; навчити студентів володінню інструментарієм макроекономічного аналізу; – науково обґрунтувати доцільність та можливі наслідки економічної політики держави; – розкрити механізм досягнення макроекономічної рівноваги; підготувати до вивчення дисциплін, що базуються на макроекономічній теорії.

Результати навчання – в результаті вивчення курсу студенти можуть оперувати базовими мікро- і макроекономічними категоріями, новітніми концепціями, технологіями та методами дослідження економічних явищ і процесів на мікро- та макрорівні, вміло застосовувати аналітичний інструментарій мікро- та макроекономічного аналізу для розуміння поточного стану і визначення перспектив розвитку фірм, домогосподарств, національної економіки.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Viber, Telegram. А також необхідно володіти навичками з використання текстового редактора MS Word, табличного редактора Excel, редактора зі створення презентацій Power Point.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері

туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи екологічних та туризмознавчих наук, з урахуванням принципів збалансованого природокористування, в тому числі на природоохоронних територіях та у сільській місцевості

Загальні компетенції (ЗК):

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК8. Навички використання інформаційних та комунікативних технологій ЗК9. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

СК28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

СК29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

Програмні результати навчання

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

**Програма навчальної дисципліни
повного терміну денної (заочної) форми навчання**

Змістовий модуль 1. Основи функціонування ринку

Тема лекційного заняття 1. Вступ до мікроекономіки

Мета, завдання і зміст дисципліни. Мікроекономіка як складова частина сучасної економічної теорії. Економічні відносини на мікро- і макрорівнях. Взаємозв'язок мікроекономіки і макроекономіки. Основні поняття та інструментарій мікроекономічного аналізу. Мікросистема та її основні характеристики. Суб'єкти мікросистем: індивід, домашнє господарство, фірма, професійні спілки, держава. Об'єкти економічних відносин на мікрорівні.

Види виробничих ресурсів, які використовуються в економіці. Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів. Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору. Поняття економічної ефективності. Модель і крива виробничих можливостей, їх основні функції в економічному аналізі. Види моделей. Загальноекономічні та специфічні методи мікроекономіки. Позитивний та нормативний аналіз.

Тема лекційного заняття 2. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія

Попит і закон попиту. Ринковий попит як сума індивідуального всіх споживачів певного товару. Функція попиту. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Аналіз зміни попиту загалом та величини (обсягу) попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції загалом та величини (обсягу) пропозиції.

Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Вплив змін попиту й пропозиції на стан рівноваги, рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку. Сталість і динамічність ринкової рівноваги.

Концепція еластичності взаємозв'язаних показників. Еластичність попиту, еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною благ-комплементів та субститутів (перехресна еластичність), за доходом; дугова та точкова еластичність, фактори впливу на еластичність попиту за ціною.

Еластичність пропозиції. Еластичність пропозиції та фактори впливу на її рівень, еластичність пропозиції за власною ціною блага та цінами факторів виробництва. Еластичність у короткостроковому та довгостроковому періодах. Практичне значення теорії еластичності попиту та пропозиції.

Тема лекційного заняття 3. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача

Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Поняття корисності, кардиналістська теорія корисності, сукупна та гранична корисності, функція корисності, перший та другий закони Госсена;

Ординалістська теорія поведінки споживача. Порядковий (ординалістський) підхід до аналізу корисності та попиту, аксіоми порядкового підходу. Криві байдужості. Карта байдужості. Криві байдужості, їх властивості. Карта байдужості. Окремі випадки конфігурацій кривих байдужості для різних пар товарів. Роль кривих байдужості у мікроекономічному аналізі поведінки споживача. Гранична норма заміщення благ. Зона ефективного заміщення. Обмеження та виключення.

Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна лінія, її формула та графічне зображення. Ламана бюджетна лінія. Зсув бюджетної лінії. Вплив зміни доходу споживача на озташування бюджетної лінії та процес споживання.

Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору. Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору, рівновага споживача: економічна, алгебраїчна, графічна інтерпретація; різні випадки досягнення рівноваги: внутрішня та кутова. Вирішення парадоксу А.Сміта на основі кривих граничної корисності.

Тема лекційного заняття 4. Теорія фірми: виробництво

Підприємство як економічний агент. Поняття підприємства. Місце та роль підприємства у ринковій системі. Організаційно-правові форми підприємств. Класифікація суб'єктів господарювання. Виробництво та його фактори, технології виробництва, фактор часу і періоди функціонування фірми.

Виробнича функція: поняття, параметри, види. Властивості виробничої функції. Види виробничих функцій Сукупний, середній та граничний продукт. Закон спадної граничної продуктивності (віддачі) змінного фактора виробництва. Ізокванта, гранична норма технічного заміщення. Ізокоста: сутність, графічне та алгебраїчне зображення. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску.

Пропорційна варіація факторів виробництва. Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування ресурсів; постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу, причини позитивного та негативного ефекту від масштабу.

Тема лекційного заняття 5. Витрати виробництва, виручка та прибуток

Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Поняття альтернативних витрат. Зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні витрати.

Витрати виробництва у короткостроковому періоді: Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Види, графічне зображення, практичне значення. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Умовно-змінні та умовно-постійні витрати. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати

Витрати в довгостроковому періоді. Криві довготривалих витрат, їх види. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми у розробці довгострокової стратегії.

Виручка та прибуток. Поняття загальної, середньої та граничної виручки. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Правило максимізації прибутку.

Тема лекційного заняття 6. Теорія ринкових структур

Поняття досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію конкурентної фірми. Ознаки й умови досконалої конкуренції, попит, ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту конкурентної фірми, середнього, граничного і сукупного доходу.

Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи; пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді і її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції; рівновага фірми та галузі в короткостроковому періоді. Пропозиція фірми у короткостроковому періоді. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважного обсягу та рівноважної ціни. Пропозиція фірми та галузі.

Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Пропозиції фірм у довгостроковому періоді та її можливі конфігурації в галузях з постійними, зростаючими, спадними витратами, тривала рівновага фірми, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Визначення ефективності ринку досконалої конкуренції.. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Переваги та недоліки досконалої конкуренції.

Характерні риси ринку чистої монополії. Види монополій. Ознаки "чистої монополії", бар'єри вступу до монопольного ринку економічні, адміністративні та правові, попит та дохід фірми-монополіста. Характерні риси та особливості існування ринку чистої монополії. Основні види монополій.

Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни, вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту; визначення монопольної ціни та цінова дискримінація, рівновага фірми-монополіста в

довгостроковому періоді, досягнення і утримання ринкової влади в довгостроковому періоді.

Особливості функціонування монополізованих ринків. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Переваги та недоліки діяльності фірми-монополіста. Суспільні втрати від діяльності монополіста.

Основні ознаки олігополії. Основні ознаки олігополістичного ринку. Нечисленність фірм в олігополістичних галузях, загальна взаємозалежність олігополістів, однорідність або диференційованість продукту, високі бар'єри для вступу до галузі. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Цінова конкуренція. Модель дуополії Курно: договірна й конкурентна рівновага.

Поведінка фірм на олігополістичному ринку. Цінові війни. Олігополія з погляду теорії ігор. "Дилема ув'язнених" – приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Картелі. Цінові війни. Аналіз ламаної лінії попиту. Негнучкість цін. Теорія змови. Картельні союзи. Умови та чинники формування картелю. Показники монопольної влади. Ціноутворення за принципом "витрати плюс". Ефективність та соціально-економічні наслідки олігополії.

Монополістична конкуренція. Ознаки монополістичної конкуренції, умови вступу до галузі, спосіб дій фірми на ринку монополістичної конкуренції; еластичність попиту фірми в умовах монополістичної конкуренції, визначення оптимального обсягу виробництва та цінова політика, умова досягнення та підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді;

суть та передумови нецінової конкуренції, поглиблення диференціації продукту та рекламна діяльність, нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів. Реклама, її роль у формуванні попиту. Переваги та недоліки реклами.

Антимонопольна політика. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика. Вимірювання монопольної влади. Проблеми природних монополій. Антимонопольне законодавство України.

Модуль 2. Основні проблеми макроекономіки

Тема лекційного заняття 7. Макроекономіка як наука

Макроекономіка: місце і роль в розвитку економічної теорії. Предмет макроекономіки. Макромодель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів у змішаній економіці. Основні макроекономічні суб'єкти та їхня взаємодія.

Макроекономіка як теоретична основа економічної політики. Інструментарій макроекономічного регулювання.

Методи макроекономічних досліджень. Макромоделі. Функції макроекономіки.

Основні етапи розвитку макроекономіки: економічна таблиця Ф. Кене; класична економічна теорія; кейнсіанська теорія; некейнсіанська та неокласична теорії.

Тема лекційного заняття 8. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональна одиниця, сектори, економічні операції, рахунки.

Національна економіка та її агреговані показники. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва; загальний рівень цін; процентна ставка; зайнятість.

Система національних рахунків. Перехід до системи національних рахунків в Україні. Валовий випуск, кінцева та проміжна продукція. Валовий національний продукт (ВНП) і методи його обчислення за видатками та доходами. Взаємозв'язок валового національного продукту (ВНП) з валовим внутрішнім продуктом (ВВП), з чистим національним продуктом (ЧНП), з національним доходом (НД), з особистим доходом, з доходом кінцевого використання. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор. Фактичний та потенційний ВВП.

Рух і розподіл національного продукту. Національне багатство.

Функціональний та особистий розподіл доходів. Формування доходів.

Використання ВВП та НД для визначення рівня життя. Чистий економічний добробут (ЧЕД).

Тема лекційного заняття 9. Споживання домогосподарств та приватні інвестиції

Доходи домогосподарств як джерело споживання. Доходи і витрати домогосподарств у моделі економічного кругообігу. Особистий дохід у приватній закритій економіці та його складові. Особистий дохід у приватній закритій економіці та його складові. Особистий наявний дохід у приватній закритій економіці: його кількісна визначеність та розподіл. Заощадження та споживання домогосподарств. Зв'язок між диференціацією доходів і споживанням: крива Лоренца, децильний коефіцієнт, коефіцієнт Джині.

Кейнсіанська функція споживання. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Чинники, що впливають на граничну схильність до споживання. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Гранична схильність до споживання та заощаджень. Середня схильність до споживання та заощаджень. Індуцьоване та автономне споживання. Чинники автономного споживання: багатство, заощадження.

Функції споживання з урахуванням фактору часу. Теорія Фішера про міжчасовий вибір споживача. Вплив на споживання поточного доходу, заощаджень та позик. Гіпотеза життєвого циклу Модільяні. Функція споживання за гіпотезою життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу. Функція споживання за гіпотезою постійного доходу.

Інвестиції в основний капітал. Кейнсіанська функція інвестицій. Гранична ефективність капіталу. Графічна та математична інтерпретація кейнсіанської функції інвестицій. Неокласична функція інвестицій. Бажаний обсяг капіталу, граничні витрати на капітал, очікуваний обсяг виробництва. Модель гнучкого акселератора. Математична інтерпретація кейнсіанської функції інвестицій. інтерпретація неокласичної функції інвестицій.

Проста інвестиційна функція. Процентна ставка і прибутковість інвестиційних проектів. Бухгалтерський метод визначення прибутковості інвестиційних проектів. Метод чистої дисконтованої вартості. Графічна інтерпретація простої інвестиційної функції. Зміна автономних інвестицій та її графічна інтерпретація. Чинники автономних інвестицій: технічний прогрес, рівень забезпеченості основним капіталом, податки на підприємців, ділові очікування. Інвестиції в основний капітал. Кейнсіанська функція інвестицій. Гранична ефективність капіталу. Графічна та математична інтерпретація кейнсіанської функції інвестицій. Неокласична функція інвестицій. Бажаний обсяг капіталу, граничні витрати на капітал, очікуваний обсяг виробництва. Математична інтерпретація неокласичної функції інвестицій.

Модель простого акселератора.

Заощадження та інвестиції. Заощадження як джерело і фінансове обмеження інвестицій. Залежність заощаджень від доходу. рівновага між заощадженнями та інвестиціями як закон-тенденція. Класичний механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Роль фінансової системи в трансформації заощаджень в інвестиції. Фінансові посередники.

Тема лекційного заняття 10. Товарний ринок

Структура сукупного попиту. Фактори, які впливають на споживчий попит, інвестиційний попит, попит держави та попит закордону.

Крива сукупного попиту AD. Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупний попит.

Сукупна пропозиція та фактори, що її визначають. Крива сукупної пропозиції AS. Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупну пропозицію.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції. Три варіанти макрорівноваги.

Мультиплікатор у моделі AD – AS.

Тема лекційного заняття 11. Макроекономічна нестабільність. Економічне зростання

Економічні коливання. Циклічні і нециклічні коливання. Види циклічних коливань. Економічний (діловий) цикл: зміст, структура, індикатори.

Модель ділового циклу на основі механізму мультиплікатора-акселератора. Інтерпретації ділового циклу: теорія Р.Фріша і теорія Д.Хікса. Модель реального економічного циклу.

Сутність та види інфляції. Темп інфляції та методи його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів: помірна, галопуюча, гіперінфляція. Інфляція попиту, інфляція витрат. Очікувана і неочікувана інфляція.

Причини та наслідки інфляції. Кейнсіанська теорія щодо причини інфляції та її недоліки. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетаристський та кейнсіанські підходи. Чинники інфляції попиту і витрат. Інфляційні очікування. Наслідки високої інфляції.

Інфляція і безробіття. Крива Філіпса.

Зайнятість і безробіття. Населення як джерело робочої сили. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнт участі в робочій силі. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне, природне. Повна зайнятість, неповна зайнятість, надмірна зайнятість. Обчислення природного рівня безробіття.

Механізм ринку праці. Неокласична теорія ринку праці. Неокласична функція попиту на працю. Неокласична функція пропозиції праці. Графічна інтерпретація неокласичної моделі ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Кейнсіанська функція попиту на працю. Кейнсіанська функція пропозиції праці. Графічна інтерпретація кейнсіанської моделі ринку праці. Соціально-економічні наслідки від безробіття. Закон Оукена.

Економічне зростання: зміст, фактори, вимірювання.

Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Залишок Солоу. Економічне зростання на основі моделі AD-AS і кривої виробничих можливостей.

Модель економічного зростання Солоу. Основні передумови моделі. Вплив запасу капіталу на економічне зростання. „Золоте правило” нагромадження як критерій максимізації рівня споживання. Вплив приросту населення на економічне зростання. Вплив технічного прогресу на економічне зростання. Висновки моделі Солоу.

Альтернативні моделі економічного зростання.

Тема лекційного заняття 12. Держава в системі макроекономічного регулювання

Класична теорія державного регулювання. Марксистська теорія державного регулювання. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Критика кейнсіанцями класичного положення про державне невтручання в економіку. Основні положення кейнсіанської теорії про вплив держави на економіку. Роль держави в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу з урахуванням держави. Державні видатки. Позики уряду. Перерозподільна функція держави. Стабілізаційна функція держави. Методи державного регулювання.

Поняття фіскальної політики. Модель економічної рівноваги за методом «витрати–випуск». Трансформація функції споживання з урахуванням держави. Модель економічної рівноваги за методом «вилучення–ін'єкції». Вплив держави на кількісну визначеність приватних заощаджень. Державні та національні заощадження. Рівновага між національними заощадженнями та національними інвестиціями. Рівновага між приватними інвестиціями і внутрішніми джерелами їх фінансування.

Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті видатки і трансформація функції споживання. Модель економічної рівноваги за методом „видатки–випуск”. Державні та національні заощадження. Модель економічної рівноваги за методом „вилучення–ін'єкції”.

Дискреційна фіскальна політика. Стимулювальна та стримуюча фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Стабілізаційний вплив на економіку автоматичної фіскальної політики в умовах падіння та зростання виробництва. Ефект гальмування автоматичної фіскальної політики та необхідність її доповнення дискреційною політикою.

Фіскальна політика з урахуванням пропозиції. Наслідки фіскальної політики на основі моделі „сукупний попит – сукупна пропозиція”. Вплив зниження податків на ВВП. Згідно з теорією економіки пропозиції. Наслідки стимулювальної податкової політики для державного бюджету. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету.

Фіскальна політика та державний бюджет. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань на державний бюджет. Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості. Суперечність між стабілізаційною та бюджетною функціями фіскальної політики. Концепції збалансування державного бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Державний борг та ефект витіснення. Емісійне фіксування бюджетного дефіциту та інфляція.

Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошова база і її компоненти: готівка і банківські резерви, обов’язкові й надлишкові резерви. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей.

Попит на гроші. Класична теорія попиту на гроші. Рівняння грошового попиту кількісної теорії грошей. Кейнс про мотиви попиту на гроші. Кейнсіанське рівняння попиту на гроші і функція попиту на гроші. Процентна ставка як ціна грошей

Механізм грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку. Роль банківської системи в формуванні та функціонуванні грошового ринку

Сутність монетарної політики. Кінцеві цілі монетарної політики та зв’язок між ними. Проміжні цілі монетарної політики та проблема їх вибору. Інструменти монетарної політики: операції на відкритому ринку, операції на валютному ринку, облікова (дисконтна) ставка, нормативи обов’язкового резервування.

Монетарна політика в моделі AD-AS. Монетарна політика на основі каналу «процентна ставка – інвестиції». Наслідки впливу на економіку стимулюючої монетарної експансії в короткостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Наслідки впливу на економіку монетарної експансії в довгостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Нейтральність грошей у довгостроковому періоді.

Тема лекційного заняття 13. Зовнішньоекономічна діяльність

Платіжний баланс. Сутність та методологія складання платіжного балансу. Дебетові та кредитові операції. Еквівалентний обмін цінностей і трансферти. Автономна стаття «Помилки та упущення». Рахунок поточних операцій та його складові. Рахунок капітальних операцій і зміст його складових. Взаємозв’язки рахунків. Модель платіжного балансу. Модель балансу автономних операцій. Резервні активи як регулююча стаття платіжного балансу.

Валютний курс. Валюта та його види. Номінальний валютний курс і способи котирування валюти. Чинники, що впливають на номінальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Фіксований і плаваючий валютний курс. Модель реального валютного курсу. Двосторонній і багатосторонній валютний курс.

Вплив зовнішньої торгівлі на економіку. Вплив зовнішньої торгівлі на умови формування рівноважного ВВП, обчисленого за методом «витрати–випуск». Гранична схильність до імпорту. Функція споживання у відкритій економіці. Вплив зовнішньої торгівлі на умови формування економічної рівноваги, визначеної за методом «вилучення–ін’єкції». Країна як чистий дебітор або як чистий кредитор. Чинник, що впливають на чистий експорт. Функція чистого експорту. Вплив чистого експорту на ВВП, мультиплікатор витрат у відкритій економіці.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість												
	денна форма							заочна форма					
	тиж ні	усь ого	у тому числі					усьо	у тому числі				
			л	п	лаб	ін д	с.р .			л	п	лаб	ін д
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні проблеми мікроекономіки													
Тема 1. Вступ до мікроекономіки	1	8	2	2			4						
Тема 2. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія	2	8	2	2			4						
Тема 3. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача	3	8	2	2			4						
Тема 4. Теорія фірми: виробництво	4	8	2	2			4						
Тема 5. Витрати виробництва, виручка та прибуток	5	8	2	2			4						
Тема 6. Теорія ринкових структур	6-7	13	4	4			5						
Разом за змістовим модулем 1		58	14	14			30						
Змістовий модуль 2. Ринкові структури та проблеми досягнення загальної рівноваги													
Тема 7. Макроекономіка як наука	8	8	2	2			4						
Тема 8. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	9	8	2	2			4						
Тема 9. Споживання домогосподарств та приватні інвестиції	10	8	2	2			4						
Тема 10. Товарний ринок	11	8	2	2			4						
Тема 11. Макроекономічна нестабільність. Економічне зростання	12	8	2	2			4						
Тема 12. Держава в системі макроекономічного регулювання	13-14	12	4	4			4						
Тема 13. Зовнішньоекономічна діяльність	15	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	х	62	16	16			30						
Усього годин	х	120	30	30			60						
Усього годин	х	120	30	30			60						

4. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Вступ до мікроекономіки	2	
2	Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія	2	
3	Теорія корисності та оптимальний вибір споживача	2	
4	Теорія фірми: виробництво	2	
5	Витрати виробництва, виручка та прибуток	2	
6	Теорія ринкових структур	4	
7	Макроекономіка як наука	2	
8	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	2	
9	Споживання домогосподарств та приватні інвестиції	2	
10	Товарний ринок	2	
11	Макроекономічна нестабільність. Економічне зростання	2	
12	Держава в системі макроекономічного регулювання	2	
13	Зовнішньоекономічна діяльність	4	
	Разом	30	

Самостійна робота студента

№ п/п	Назва теми	Кількість годин денна
1	Вступ до мікроекономіки	4
2	Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія	4
3	Теорія корисності та оптимальний вибір споживача	4
4	Теорія фірми: виробництво	4
5	Витрати виробництва, виручка та прибуток	4
6	Типи ринкових структур	5
7	Макроекономіка як наука	4
8	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	4
9	Споживання домогосподарств та приватні інвестиції	4
10	Товарний ринок	4
11	Макроекономічна нестабільність. Економічне зростання	4
12	Держава в системі макроекономічного регулювання	4
13	Зовнішньоекономічна діяльність	6
	Разом	60

Завдання для самостійної роботи та методичні вказівки щодо їх виконання

Частина навчального матеріалу виноситься на самостійне вивчення. Мета самостійної роботи: активізувати засвоєння знань, розвинути вміння студентів самостійно мислити та успішно застосовувати теоретичні знання на практиці.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні з допомогою навчально-методичної літератури окремих питань тієї чи іншої теми, виконання з цих тем

навчальних завдань в позаурочний час.

Теоретичний етап передбачає вивчення окремих питань теми або всієї теми шляхом опрацювання рекомендованої літератури. Результатом цієї роботи може бути конспект, реферат, есе, презентація тощо, які оцінюються викладачем.

Питання та завдання самостійної роботи виносяться на семінарські заняття та включаються у питання проміжного чи підсумкового контролю.

Самостійна робота

Тема 1. Вступ до мікроекономіки

1. Місце мікроекономіки в системі наук
2. Моделі змішаної економіки
3. Виникнення та розвиток мікроекономічної науки.
4. Характеристика елементів функціональної структури економіки.
5. Різновиди економічних продуктів.
6. Система економічних потреб.
7. Система економічних інтересів.
8. Основні проблеми сучасного етапу розвитку економіки.

Тема 2. Ринок: попит, пропозиція та їх взаємодія

1. Структура та принципи класифікації ринків
2. Рівновага за Маршаллом
3. Ринкова рівновага за Вальрасом
4. Павутиноподібна модель

Тема 3. Теорія корисності та оптимальний вибір споживача

1. Охарактеризуйте основні постулати споживчого вибору.
2. Відмінності між кардиналістською та ординалістською теоріями.
3. Сформулювати основні передумови раціональної поведінки споживача (навести приклади).
4. Обґрунтувати умови застосування закону спадної граничної корисності на практиці.

Тема 4. Теорія фірми: виробництво

1. Схема ринково-виробничої системи.
2. Поняття оптимального і рівноважного стану підприємства.
3. Концепції прибутку.
4. Що з точки зору економічної теорії лежить в основі мотивації поведінки фірми?
5. Проаналізуйте розвиток малого бізнесу в Україні.

Тема 5. Витрати виробництва, виручка та прибуток

1. Концепція мінімального ефективного розподілу підприємства
2. Варіанти технологічного вибору фірми в процесі вироблення довготермінової стратегії розвитку
1. Оптимальна виробнича потужність підприємства

Тема 6. Типи ринкових структур

1. Рівновага галузі і фірми у короткотерміновому періоді досконалої конкуренції.
2. Рівновага фірми-монополіста у довготерміновому періоді.
3. Економічні наслідки монополізації галузі
4. Ефективність олігополії порівняно з іншими ринковими структурами

Тема 7. Макроекономіка як наука

1. Місце макроекономіки в системі наук

2. Моделі змішаної економіки
3. Виникнення та розвиток макроекономічної науки. Сучасні теорії макроекономіки

Тема 8. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

1. Система національних рахунків та історія її розвитку

Тема 9. Споживання домогосподарств та приватні інвестиції

1. Недоходні фактори споживання та заощадження
2. Особливості інвестиційного процесу в Україні

Тема 10. Товарний ринок

1. Сукупний попит в Україні та чинники, що на нього впливають
2. Сукупна попозиторія в Україні та чинники, що на неї впливають

Тема 11. Макроекономічна нестабільність. Економічне зростання

1. Зв'язок інфляції та відсоткових ставок
2. Інфляція і державний борг
3. Інфляція і заробітна плата
4. Крива Лаффера для інфляційного податку. Сеньйораж
5. Умови рівноваги трьох ринків. Модель Хікса-Хансена
6. Рівень життя та показники, що його визначають
7. Бідність та система соціального захисту населення
8. Державне регулювання зайнятості
9. Моделі економічного зростання
 - 9.1. модель економічного зростання Є. Домара
 - 9.2. модель економічного зростання Р. Харрода
 - 9.3. неокласична модель Р. Солоу

Тема 12. Держава в системі макроекономічного регулювання

1. Об'єктивна необхідність державного втручання в економіку
2. Теорія суспільного вибору
3. Теорія економічної політики Я. Тінбергена, Р. Мандеолла
4. Класична модель загальної економічної рівноваги. Закон Вальраса.
5. Кейнсіанська модель загальної економічної рівноваги
6. Обмеження бюджету
7. Методи обслуговування зовнішнього боргу держави
8. Обмеження бюджету
9. Методи обслуговування зовнішнього боргу держави
10. Суть грошей та їх функцій
11. Механізм взаємозв'язку монетарної та фіскальної політики
12. Зв'язок між цілями та інструментами монетарної політики
13. Монетарна політика в Україні: проблеми та перспективи

Тема 13. Зовнішньоекономічна діяльність

1. Державне регулювання міжнародної торгівлі
2. Особливості розрахунку обсягу національного виробництва і доходу у відкритій економіці
3. Модель Манделла – Флемінга як теорія сукупного попиту у малій відкритій економіці
4. Етапи розвитку міжнародної валютної системи

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

Питання з мікроекономіки

1. Обмеженість ресурсів: крива виробничих можливостей, альтернативні витрати.
2. Предмет та методи мікроекономіки.
3. Попит, закон попиту та його нецінові чинники.
4. Пропозиція, закон пропозиції та її нецінові чинники.
5. Механізм ринкової рівноваги за Вальрасом.
6. Механізм ринкової рівноваги за Маршалом.
7. Цінова еластичність попиту: визначення та види.
8. Перехресна еластичність попиту
9. Цінова еластичність пропозиції
10. Теорія корисності: перший та другий закони Госсена
11. Крива байдужості. Гранична норма заміни.
12. Бюджетна лінія та її характеристики.
13. Еквіваріантний принцип максимізації корисності: довести графічно
14. Формування індивідуального попиту на основі зміни ціни блага
15. Формування індивідуального попиту на основі зміни доходу споживача
16. Криві Енгеля, закон Енгеля
17. Ефект заміщення і ефект доходу (графічна інтерпретація)
18. Формування ринкового попиту
19. Ефекти «наслідування більшості», «сноба» і Веблена
20. Надлишок споживача та споживчий надлишок на ринку.
21. Теорія виробництва: основні виробничі функції
22. Ізокванта та її характеристики.
23. Виробництво у короткостроковому періоді: закон спадної продуктивності
24. Замінність виробничих факторів. Гранична норма технічного заміщення.
25. Ефект масштабу виробництва
26. Суть та види витрат.
27. Зміна середніх та граничних витрат у короткостроковому періоді.
28. Ізокоста та її характеристики.
29. Мінімізація витрат у довгостроковому періоді.
30. Зміна довгострокових середніх витрат під дією ефекту масштабу
31. Правило вибору обсягу виробництва (максимізації прибутку) конкурентної фірми.
32. Рівновага конкурентної фірми (максимізація прибутку) у короткостроковому періоді
33. Формування кривої пропозиції конкурентної фірми (короткостроковий період)
34. Рівновага конкурентної фірми (максимізація прибутку) у довгостроковому періоді
35. Формування кривої пропозиції конкурентної фірми у довгостроковому періоді
36. Виробничий надлишок фірми та ринку.
37. Суспільна ефективність ринку досконалої конкуренції
38. Модель «чистої» монополії та її характеристики
39. Попит та дохід монополіста
40. Рівновага монополіста у короткостроковому періоді (графічна інтерпретація)
41. Цінова дискримінація першого ступеня в умовах монополії
42. Цінова дискримінація другого та третього ступеня в умовах монополії
43. Монопольна влада: вимірювання та джерела
44. Наслідки монополізації галузі для суспільства
45. Основні ознаки олігополістичного ринку.
46. Лідерство в ціноутворенні на олігополістичному ринку
47. Теорія ігор в олігополістичній стратегії.

48. Олігополістичне ціноутворення за принципом «витрати плюс».
49. Модель «ламаної кривої попиту» на олігополістичному ринку
50. Кооперована олігополія: картель
51. Суспільна ефективність олігополії
52. Характерні риси монополістичної конкуренції
53. Форми нецінової конкуренції на ринку монополістичної конкуренції.
54. Рівновага фірми на ринку монополістичної конкуренції (короткостроковий період)
55. Рівновага фірми на ринку монополістичної конкуренції (довгостроковий період)
56. Суспільна ефективність монополістичної конкуренції
57. Похідний попит: взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва
58. Формування кривої попиту на ресурс
59. Вибір оптимальної кількості ресурсу фірмою на конкурентному ринку факторів
60. Зміни у попиті на ресурс фірми на конкурентному ринку факторів
61. Еластичність попиту на ресурс та фактори, що її визначають
62. Криві попиту на ресурс за умов досконалої та недосконалої конкуренції
63. Особливості ринку праці
64. Ефект заміщення і ефект доходу при зміні ставки зарплати
65. Формування кривої індивідуальної пропозиції праці
66. Монополія профспілки на ринку праці
67. Монопсонія на ринку праці
68. Попит, пропозиція та рівновага на ринку фізичного капіталу
69. Модель конкурентного ринку позичкових коштів
70. Вибір домогосподарств між поточним і майбутнім споживанням
71. Формування фірмою інвестиційного попиту
72. Рівновага на ринку послуг землі
73. Диференціальна земельна рента
74. Визначення ціни землі
75. Взаємозв'язок та взаємозалежність загальної економічної рівноваги та рівноваги на мікрорівні
76. Економічна роль держави у ринковій економіці. Вади ринкового саморегулювання
77. Нерівність доходів. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині
78. Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст
79. Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст
80. Суспільні блага та суспільний вибір

Питання з “Макроекономіка”

1. Предмет макроекономіки.
2. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Типи економічних систем.
3. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія.
4. Методи макроекономічного аналізу.
5. Функції макроекономіки.
6. Основні макроекономічні показники.
7. Методи розрахунку ВВП.
8. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва.
9. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор.
10. Особливості макроекономічних показників.
11. Чистий економічний добробут.
12. Сукупний попит та фактори що його визначають.
13. Сукупна пропозиція та фактори що її визначають.

14. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
15. Суб'єкти об'єкти та структура національного ринку.
16. Ринок товарів та платних послуг та його рівновага.
17. Ринок грошей та цінних паперів та його рівновага.
18. Ринок робочої сили та його рівновага.
19. Загальна рівновага національного ринку.
20. Циклічність як форма економічного розвитку.
21. Інфляція та її наслідки.
22. Економічна рівновага у довгостроковому періоді. Рецесійний та інфляційний розрив.
23. Зайнятість як економічна проблема.
24. Безробіття: суть, види та наслідки. Закон Оукена.
25. Державне регулювання ринку робочої сили і державна система забезпечення зайнятості.
26. Система соціального захисту громадян в умовах ринку.
27. Фіскальна політика.
28. Мультиплікатори фіскальної політики.
29. Автоматичні стабілізатори та дискреційна стабілізаційна політика.
30. Державний бюджет та бюджетне обмеження.
31. Державний борг і його види.
Грошова система: сутність та основні елементи.
32. Структура грошової маси.
33. Пропозиція грошей та фактори, що її визначають.
34. Депозитний та грошовий мультиплікатори.
35. Грошово-кредитна політика держави.
36. Пропозиція грошей і бюджетне обмеження.
37. Кейнсіанська та монетаристська концепції грошової політики.
38. Причини нестабільності грошово-кредитної системи та заходи щодо її стабілізації.
39. Соціально-економічні наслідки інфляції.
40. Антиінфляційна політика держави.
41. Світове господарство і національна економіка. Форми міжнародних економічних відносин.
42. Міжнародна торгівля: роль, обсяг, структура, особливості. Платіжний баланс і торговий дефіцит.
43. Валютна система, валютний курс та фактори, які впливають на його зміну.
44. Міжнародна валютно-кредитна система.
45. Вивіз капіталу, як провідна форма міжнародних економічних відносин. Модель міжнародного руху капіталів.
46. Міграція робочої сили, як форма міжнародних економічних відносин. Основні напрямки міжнародної трудової міграції.
47. Економічне зростання та його типи.
48. Фактори і темпи економічного зростання.
49. Модель економічного зростання Роберта Солоу.
50. Модель економічного зростання Домара-Харрода.
51. Історія розвитку макроекономічної науки.
52. Споживання та заощадження, як функції доходу.
53. Недоходні фактори споживання та заощадження.
54. Сукупний попит на інвестиції.
55. Модель "витрати-випуск".

56. Модель "вилучення-ін'єкції".
57. Рівноважний ВВП в умовах різного рівня зайнятості.
58. Роль держави у змішаній економіці.
59. Класична теорія як теоретична база державного невтручання в економіку.
60. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки.
61. Фіскальна політика з урахування пропозицій.
62. Банківська система та грошовий мультиплікатор.
63. Вплив зовнішньої торгівлі на ВВП.
64. Механізм зовнішньо-економічної політики.
65. Економічна нерівність і політика соціального захисту населення.
66. Застосування моделі IS-LM для аналізу економіки України.
67. Класифікація основних макроекономічних змінних відносно до їхніх циклічних властивостей.
68. Антикризова політика держави.
69. Крива Лаффера для інфляційного податку.
70. Проста модель кругообігу продуктів і доходів.
71. Повна відкрита модель кругових потоків.
72. Особливості економічного розвитку України та перехід до економічного зростання.
73. Зайнятість та формування ринку праці в Україні.
74. Макроекономічна політика у відкритій економіці.
75. Альтернативні погляди на макротеорію та макрополітику.
76. Передавальний механізм монетарної політики.
77. Знаряддя та завдання монетарної політики.

Завдання із мікроекономіки

Задача 1. Накресліть графік попиту та пропозиції курчат за даними таблиці:

1. Визначте ціну рівноваги та рівноважний обсяг продукції

Ціна 1 кг, грн	Попит, тонн за місяць	Пропонування тонн за місяць
5	9	18
4	10	16
3	12	12
2	15	7
1	20	0

Задача 2. Накресліть нові графіки попиту та пропонування, які відображали б такі події:

Відбулося підвищення цін на свинину та яловичину;

Уряд підвищив прибутковий податок з громадян;

Зросли ціни на комбікормів;

Виведена нова порода курчат, що швидко ростуть;

Очікується. Що найближчим часом ціни на курчат зростуть;

Поясніть, які ці події вплинуть на рівноважну ціну і обсяг продукції.

3. Припустимо, що уряд фіксує ціни на курчат на рівні 2 грн за кг. Які наслідки матиме встановлення такої ціни? Поясніть їх графічно.

Задача 3. Функція попиту на товар задається рівнянням: $Q_d = 4750 - 350P$ функція пропонування $Q_s = 1600 + 100P$. Побудуйте графіки попиту та пропозиції визначте рівноважну ціну та обсяг продажу. Що відбувається, якщо на даний товар урядом буде встановлена фіксована ціна 9 грн. Порівняйте сукупний виторг продавця за обох значень ціни.

Задача 5. Визначте еластичність попиту для салату за умови, що відбулось збільшення ціни від 260 до 1100 грн за тону, яке призвело до скорочення величини попиту з 12000 до 8500 тонн в день.

Задача 6. Зростання ціни бензину на 22% спричинило зменшення обсягу попиту на автомобілі на 6%. Обчисліть коефіцієнт перехресної еластичності попиту на автомобілі у зв'язку з підвищенням ціни на бензин. Про що свідчить значення цього коефіцієнта?

Задача 7. Зростання доходів домогосподарств на 12% спричинило зростання попиту на електропобутові товари на 17%. Обчисліть коефіцієнт еластичності попиту на електропобутові товари за доходом. До яких товарів (нормальних чи нижчих) належить електропобутові товари? Чому?

Задача 8. Ринкова ціна одного виробу – 180 грн. Підприємство реалізувало партію виробів у 120 од. Яким буде валовий прибуток, якщо сукупні витрати виробництва і реалізації цих виробів становлять 10600 грн?

Задача 9. Ринкова ціна одного виробу – 330 грн. Підприємство реалізувало партію виробів у 980 од. Яким буде валовий прибуток, якщо сукупні витрати виробництва і реалізації цих виробів становлять 100600 грн?

Задача 10. Знайти зміни виробництва ящиків залежно від збільшення затрат праці. $K = 400$ год машино годин

Затрати праці люд.-год., L	Сукупний продукт праці, TP_L	Середній продукт праці, AP_L	Граничний продукт праці, MP_L	Відношення праці до ка- піталу, L/K
100	55			
200	75			
300	90			
400	100			
500	105			
600	110			

1. Підприємство «А» виробило 200 одиниць продукції. Постійні витрати підприємства склали 3 000 грн, змінні - 5 000 грн.

Визначте: а) середні постійні витрати на одиницю продукції; б) середні змінні витрати на одиницю продукції; в) середні загальні (валові) витрати на одиницю продукції.

Задача 11. Валовий прибуток підприємства становить 560 тис. грн, орендна плата – 16 тис. відсоток за кредит – 57 тис, податки – 155 тис. грн. На благодійні та інші фонди витрачено 44 тис. грн. Який чистий прибуток підприємства?

Задача 12. Ринкова ціна одного виробу – 120 грн. Підприємство реалізувало партію виробів у 100 од. Яким буде валовий прибуток, якщо сукупні витрати виробництва і реалізації цих виробів становлять 9600 грн?

Задача 13. Визначте величину чистого прибутку за такими даними: виручка від реалізації продукції дорівнює 1850 тис. грн, сукупні витрати – 995 тис. грн, норма оподаткування – 25 %. На орендну плату та сплату відсотків за кредит витрачено 115 тис. грн.

Задача 14. Ринкова ціна одного виробу – 120 грн. Підприємство реалізувало партію виробів у 100 од. Яким буде валовий прибуток, якщо сукупні витрати виробництва і реалізації цих виробів становлять 9600 грн?

Задача 15. Попит на продукцію фірми – монополіста заданий рівнянням: $P=40-Q$. Функція витрат фірми має вигляд: $TC=50+Q^2$.

Визначте: 1. Обсяг виробництва, який дозволяє монополії максимізувати прибуток; 2. Величину економічного прибутку фірми.

Задача 16. Функція попиту на продукцію монополії $Q = 24 - P$. Функція витрат монополії $TC = 10 + 5Q^2$. Знайдіть рівноважний випуск та максимальний прибуток.

Задача 17. Виробництво керамічних виробів у місті монополізоване компанією Керамік. Які ціну призначає компанії, якщо її загальні витрати складають $TC = 10Q$, де Q – обсяг випуску, тис. шт., а еластичність попиту за ціною дорівнює 5?

Задача 18. Модель простої монополії описується наступною системою рівнянь: $Q_D = 5 - P$, $TC = 0,5 + 2Q$, $TR = 5Q - Q^2$

Визначте:

1. обсяг виробництва і ціну, котрі забезпечують монополісту максимізацію
2. обсяг виробництва і ціну, що забезпечують монополісту максимізацію сукупного виторгу; якою буде величина економічного прибутку у цьому випадку?

Задача 19. Фірма здійснює виробництво соків і діє в умовах монополістичної конкуренції. Функція граничного доходу фірми має вигляд: $MR = 10 - 2Q$, а зростаюча частина кривої довгострокових граничних витрат: $LRMC = 2Q - 2$. Якщо мінімальне значення довгострокових середніх витрат ($LRAC$) дорівнює 6, то який надлишок виробничої потужності матиме фірма?

Задача 20 Дуополісти Курно стикаються з кривою ринкового попиту: $P = 10 - Q$. Кожен з них виробляє продукцію за сталих граничних витрат $MC = 2$.

Визначте:

- 1) криві реакції фірм; проілюструйте їх графічно;
- 2) оптимальні обсяги випуску фірм;
- 3) сукупний обсяг виробництва галузі та ціну продукції;
- 4) величину економічного прибутку, який отримує кожна з фірм.

Задача 21. Крива ринкового попиту для дуополії Бертрана описується рівнянням: $P = 10 - Q$. Граничні витрати фірм є сталими $MC = 2$.

Визначте:

- 1) рівноважні ціну і обсяг випуску для кожної фірми;
- 2) величину економічного прибутку фірм.

Задача 22. Припустимо, що дуополісти Курно утворили картель, який стикається з тією ж кривою ринкового попиту: $P = 10 - Q$. Граничні витрати картелю становлять $MC = 2$.

Визначте: 1) рівноважні обсяг випуску і ціну на продукцію картелю; 2) величину економічного прибутку картелю та кожної фірми.

Задача 23. На олігополістичному ринку діє фірма-лідер, що має функцію затрат $TC = Q^2 + 3Q$. Функція ринкового попиту $P = 90 - Q$; інші фірми-аутсайдери можуть поставити на ринок 45 од. продукції по ціні лідера. Визначіть випуск і ціну лідера.

Задача 24. На ринку діє 6 фірм, кожна з яких має частку : 10%, 20%, 20%, 25%, 15%, 10%. Як зміниться індекс концентрації, якщо об'єднуються друга та шоста фірми?

Задача 25. Припустимо, що фірма функціонує на ринку досконалої конкуренції. Наступна інформація відображає положення фірми: Граничні витрати = $100 - 10Q$. Скільки товару і за якою ціною буде вироблено, якщо $p = 10Q - 100$.

Задача 26. Функція загальних витрат фірми-монополіста має вигляд: $TC = 5Q + 0,25Q^2$, ринкова ціна - 15 гр. од. Визначте обсяг продажу та максимальний прибуток даної фірми.

Задача 27. Припустимо, що фірма монополізувала виробництво товару X. Наступна інформація відображає становище фірми:

Загальний дохід = $1000Q - 10Q^2$

Граничний дохід = $1000 - 20Q$

Граничні витрати = $100 + 10Q$.

Скільки товару і за якою ціною буде вироблено, якщо фірма функціонує як проста монополія?

Завдання із макроекономіки

Завдання 1

Які з категорій і тверджень не містить, й ті, що містить предмет макроекономіки:

- 1) максимальне задоволення потреб суспільства;
- 2) економічне благо;
- 3) необмежені ресурси;
- 4) обмежені ресурси;
- 5) ефективне використання суспільного продукту;
- 6) природний рівень безробіття;
- 7) взаємозв'язок інфляції та безробіття;
- 8) потенційний обсяг виробництва? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 2

Визначте, які твердження належать до макро- та мікроекономіки:

- 1) зниження податкового тиску сприяє виходу економіки з "тіні";
- 2) уряд здійснює політику лібералізації цін;
- 3) уряд підтримує діяльність підприємств малого та середнього бізнесу за допомогою системи дотацій і пільгового оподаткування;
- 4) вільні економічні зони сприяють підвищенню підприємницької активності;
- 5) запровадження конвертованості національної валюти є складовою лібералізації зовнішньоекономічної діяльності. Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 3

Які функції виконує макроекономіка під час:

- 1) створення теоретичних моделей об'єктів дослідження;
- 2) розроблення економічної політики;
- 3) оцінювання економічної кон'юнктури та передбачення перспектив економічного розвитку;
- 4) вивчення макроекономічних явищ і процесів;
- 5) впливу на економічну поведінку економічних суб'єктів?

Завдання 4

Визначте критерії, за якими макроекономічні моделі поділяються на:

- 1) логічні, табличні, графічні, економіко-математичні;
- 2) коротко- та довгострокові;
- 3) закриті та відкриті;
- 4) прості та повні;
- 5) статистичні та динамічні;
- 6) рівноважні, нерівноважні та структуралістські;
- 7) пояснювальні, управлінські та прогностичні.

Завдання 5

За даними табл. 1 знайдіть вилучення та ін'єкції у закритій моделі економіки. Чи перебуває економіка країни в стані рівноваги? Якщо державні закупівлі знизяться на 15 гр. од., то як це вплине на рівновагу моделі та фінансовий ринок? Відповідь обґрунтуйте.

Таблиця 1

№з/п	Показник	Гр.од
1	Амортизація	45
2	Державні закупівлі економічних благ	125

3	Чисті податки	125
4	Валові інвестиції	125
5	Заощадження	120
6	Трансфертні платежі	165
7	Споживчі витрати	325
8	Податкові надходження	265

Завдання 6

За наведеними даними розрахуйте: ВВП (методами доходів та витрат); ЧНП; НД; особистий дохід; дохід кінцевого використання; обсяг винагороди за працю; обсяг чистого експорту; обсяг чистих приватних інвестицій.

№	Показник	Гр. од.
1	Експорт	560,5
2	Дивіденди	100
3	Амортизація	470,5
4	Зарплата	1973
5	Державні закупки товарів та послуг	1740,5
6	Рента	59,5
7	Непрямі податки	395,5
8	Додаткові виплати до зарплати	430
9	Валові приватні інвестиції	1265,5
10	Податки на доходи корпорацій	342
11	Трансфертні платежі	290
12	Проценти за капітал	311,5
13	Дохід індивідуальних власників	208
14	Споживчі витрати	2870,5
15	Імпорт	517
16	Внески на соцстрах	232
17	Нерозподілені прибутки корпорацій	902,7
18	Податки на особисті доходи	568
19	Чисті факторні доходи	95

Завдання 7

Країна А має такі макроекономічні показники (млн. гр. од): ЗП становить 166, дохід від індивідуального бізнесу – 58, валовий корпоративний прибуток – 106, неприбуткові податки – 47, субсидії – 22. Розрахувати ВВП за доходами.

Завдання 8

Розрахувати ВВП і ЧВП за таких умов (млрд гр. од): споживчі витрати дорівнюють 170, валові інвестиції – 50, державні витрати – 70, трансферти – 30, експорт – 24, імпорт – 22, амортизація – 48.

Завдання 9

Національний дохід країни складає 720 гр. од.; використовуваний дохід – 650 гр. од.; перевищення непрямих податків над субвенціями в підприємницькому секторі – 35 гр. од.; споживання домашніх господарств – 500 гр. од.; дефіцит торгового балансу (перевищення імпорту над експортом) – 18 гр. од. Визначити: а) суму прямих податків, якщо дефіцит державного бюджету складає 15 гр. од. б) державні витрати; в) чисті інвестиції.

Завдання 10

За наступними даними (у млрд. грн) розрахувати показники ВВП та особистого доходу у розпорядженні: трансфертні платежі – 5,0, валові інвестиції – 17,2, непрямі податки – 8,0, особисті прибуткові податки – 3,6, чистий експорт – 1,1, нерозподілений прибуток корпорацій – 3,8, амортизація – 8,9, особисті споживчі витрати – 78,2, податок на прибуток корпорацій – 1,5, внесок на соціальне страхування – 0,3, державні закупівлі товарів і послуг – 9,5.

Завдання 11

Економічна система характеризується такими показниками (млрд. євро): $C = 30 + 0,7(Y - T)$; $Y = 250$; $T = 45$; $I = 40$; $G = 55$; $NE = 15$. Розрахуйте обсяг сукупного попиту, який в грошовій формі визначається сукупними витратами.

Завдання 12

Економіка країни А в минулому році характеризувалася такими витратами (млрд. євро): $C = 25 + 0,8(Y - T + T_n)$; $I = 35 + 0,1Y$; $G = 45$; $NE = 15 - 0,04Y$; $T = 45$; $T_n = 15$. Визначте обсяг ВВП (Y) за витратами.

Завдання 13

За наведеними даними (млрд. євро) розрахуйте рівноважний ВВП за витратами для країни Б у поточному році: $C = 310 + 0,6(Y - T + T_n)$; $I = 260 + 0,16Y$; $G = 510$; $E = 160$; $Z = 135$; $T = 280$; $T_n = 70$. У наступному році планується збільшити державні закупки до 700, податки – до 350, трансферти – до 75, імпорт – до 175 млрд. євро. Визначте, до яких наслідків приведуть ці заходи держави. Як зміниться величина ВВП і рівень цін в умовах поживлення економіки?

Завдання 14

Автономні інвестиції збільшили обсяг ЧВП на 15 млрд (гр. од.). Розрахуйте величину приросту цих інвестицій, якщо гранична схильність до заощадження (s') дорівнює 0,3.

Завдання 15

Функція споживання домашніх господарств має такий вигляд: $C = 150 + 0,6 \cdot Y_d$

де C – споживання; DJ – дохід кінцевого використання.

1. За даними табл. розрахуйте витрати домогосподарств на споживання (C), а також величину заощаджень (S) для кожного рівня доходу (Y_d).

№ з/п	Дохід кінцевого використання	Споживання	Заощадження	Гранична схильність до заощадження
1	0			
2	150			
3	250			
4	350			
5	450			
6	550			

2. Визначте, для яких рівнів доходу кінцевого використання виконуються такі умови: а)

$C = Y_d$; б) $c < Y_d$; в) $c > Y_d$.

3. Знайдіть граничну схильність до заощадження (s').

4. Визначте автономне споживання.

Завдання 16

Нехай функція споживання має вигляд $C = 55 + 0,75Y$. Розрахуйте обсяг заощаджень (S), якщо дохід домашніх господарств (Y_d) дорівнює 350 (гр. од.).

Завдання 17

Економіка країни характеризується такими даними (млрд грн): $Y = C + I + G$; $C = 110 + 0,9Y$; $I = 60$; $G = 70$. Визначте рівноважний обсяг національного виробництва (ВВП), величину заощаджень і споживання.

Завдання 18

Інвестиційна функція задана рівнянням (млн грн) $I = 1700 - 55r$. Визначте обсяг інвестицій, якщо номінальна відсоткова ставка дорівнює 22%, а рівень інфляції – 12%.

Завдання 19

Яким має бути рівноважний ВВП в умовах приватної закритої економіки, щоб при автономному споживанні C_a у 35 млрд грн та граничній схильності до споживання (c') 0,8 попит на автономні інвестиції (I_a) дорівнював 130 млрд грн.

Завдання 20

Економіка характеризується такими даними (млрд грн): $C = 220 + 0,7Y$; $I = 520$. Визначити: а) початковий рівноважний ВВП; б) рівноважний ВВП, якщо інвестиції збільшуються 110 млрд грн; в) мультиплікатор інвестицій, г) граничну схильність до споживання.

Завдання 21

1. Припустимо, що кожна грошова одиниця, потрібна для купівлі кінцевих товарів і послуг, обертається чотири рази на рік. Номінальний ВВП становить 2000 (гр. од.). Визначте величину попиту на гроші для угод.

2. Дані табл. 7.1 дають уявлення про попит на гроші з боку активів за різних ставок відсотка. Використовуючи дані пункту 1, обчисліть загальний попит на гроші.

Таблиця 7.1

Ставка відсотка	Обсяг попиту на гроші, гр. од.	
	як на актив	загальний
17	30	
15	50	
11	70	
13	90	
9	110	
7	130	
5	150	

3. Пропозиція грошей (M^s) становить 610 (гр. од.). Вирахуйте рівноважну ставку відсотка (i).

4. Визначте загальний попит на гроші за кожного рівня відсоткової ставки і рівноважну ставку відсотка, якщо обсяг номінального ВВП: а) зростає на 85 (гр. од.); б) зменшиться на 125 (гр. од.).

Завдання 22

Схильність населення до ліквідності (співвідношення готівки до де – 12 %. Норма обов'язкових резервів комерційного банку – 6%.

Визначте:

а) величину грошового мультиплікатора;

б) як зміниться величина грошової маси, якщо центральний банк продасть населенню державні облігації на суму 1200 тис. грн.

Завдання 23

Нехай кількість грошей в обігу дорівнює 250, а попит на гроші описується формулою $M^D = (1,6Y - 1007r) P$. Крім того, відомі функція споживання $C = 0,9Y$ і функція

інвестицій $I = 5 - 42i$. Визначте рівняння функції сукупного попиту. Як зміняться обсяг сукупного попиту і номінальна відсоткова ставка при зростанні рівня цін (P) з 1 до 2?

Завдання 24

1. Розрахуйте рівень безробіття (u), якщо чисельність тих, хто працює (L), 95 млн осіб, кількість безробітних (F) – 15 млн осіб.
2. За місяць 0,7 млн осіб із тих, котрі працювали (L), втратили роботу, а 1,2 млн осіб з офіційно зареєстрованих безробітних (F) припинили пошуки роботи. Визначте за цих умов:
 - а) чисельність тих, хто працює (L); б) кількість безробітних (F); в) рівень безробіття (u).

Завдання 25

У таблиці зафіксовано дані про трудові ресурси та зайнятість у 1-му та n -му роках досліджуваного періоду (тис. осіб).

1. Розрахуйте в 1-му та n -му роках цього періоду:

а) чисельність безробітних (F); б) рівень безробіття (u).

Показник	1-й рік	n -й рік
Робоча сила	94 377,9	114 998,3
Зайнятість	89 875,6	97 276,4
Безробітні		
Рівень безробіття		

2. Як пояснити одночасне зростання зайнятості й безробіття? Оберіть правильний варіант відповіді:

- а) зайнятість зростає швидше, ніж чисельність робочої сили;
- б) кількість робочої сили та зайнятість збільшуються однаковими темпами;
- в) чисельність робочої сили зростає швидше, ніж зайнятість.

3. Чи можна стверджувати, що в n -му році досліджуваного періоду економіка перебувала в стані повної зайнятості? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 26

1. Розрахуйте рівень безробіття (u), якщо чисельність тих, хто працює (L), становить 22 млн осіб, кількість безробітних (F) – 6 млн осіб.
2. За місяць 0,7 млн осіб із тих, хто працював (L), утратили роботу, а 2 млн осіб з офіційно зареєстрованих безробітних (F) припинили пошуки роботи. Визначте за цих умов:

- а) кількість тих, хто працює (L); б) чисельність безробітних (F);
- в) кількість робочої сили (R); г) рівень безробіття (u).

Завдання 27

Чисельність населення (N) становить 110 млн осіб, з яких 12 млн осіб – діти до 16 років, а також люди, які перебувають у довгостроковій ізоляції; 35 млн осіб вибули зі складу робочої сили; 5 млн осіб – безробітні; 2 млн осіб – робітники, зайняті неповний робочий день або шукають роботу. Використовуючи такі дані, розрахуйте:

- а) кількість робочої сили (R);
- а) рівень безробіття (u).

Завдання 28

На початок року чисельність (L) зайнятих становила 27 млн осіб, а кількість безробітних (F) – 3 млн осіб. Протягом року з 27 млн осіб, які мали роботу, було звільнено 2 млн, а також 0,6 млн осіб із офіційно зареєстрованих безробітних припинили пошук роботи. Визначте кількість зайнятих (L) і рівень безробіття (u) на початок і кінець року.

Завдання 29

Розрахуйте темп інфляції у другому році, якщо індекс цін у першому році становив 117 %, у другому році – 143 %.

Завдання 30

Розрахуйте темп інфляції для поточного року за таких умов: у попередньому році номінальний ВВП становив 156 млрд грн, реальний ВВП – 119 млрд грн; у поточному році очікується одержати номінальний ВВП 191 млрд грн при індексі цін ВВП 153 %.

Завдання 31

Економіка країни Ф характеризувалася в останні два роки такими макроекономічними показниками: у попередньому році номінальний ВВП становив 5500 млрд дол. США, реальний ВВП – 5300 млрд дол.; у поточному році очікується одержати номінальний ВВП 5900 млрд дол., реальний ВВП – 5550 млрд дол. США. Розрахуйте темп інфляції у цій країні для умов поточного року.

Завдання 32

Визначте середньорічний темп інфляції для умов поточного року, якщо відомо, що середньомісячний темп інфляції у цьому році становитиме 6 %.

Завдання 33

Визначте “інфляційний податок” в розрахунку на місяць, якщо людина підрядилась зробити роботу протягом місяця за 500 гр. од. і передчасно не отримала плату, а інфляція за місяць склала 10%.

—

Завдання 34

Обчисліть індекс споживчих цін, якщо у базовому році видатки типової сім’ї становили (гр. од.): продукти харчування – 55000; одяг–15000; взуття – 5500; житло –35000; транспортні видатки – 6500; книги – 2500; відпочинок та розваги – 3500. У даному році ціни зросли на (%): продукти харчування – 2; одяг – 3; взуття – 2; житло – 5; транспорт– 1; книги – 4; відпочинок та розваги – 6.

Завдання 35

Реальний ВВП країни становив 120 тис. грн у 2013 р., а в 2014 р. – 140 тис. грн. Населення країни зросло з 50 тис. осіб у 2013 р. до 42 тис. осіб в 2014 р.

Визначити: а) темп зростання ВВП; б) темп зростання ВВП на душу населення.

Завдання 36

Економіка країни характеризується наступними даними:

Рік	Чисельність населення, тис. осіб	Обсяг ВВП млн грн
2008	550	1050
2009	510	950
2010	505	980
2011	506	985
2012	508	990
2013	550	1030
2014	552	1055

Визначити:

- 1) обсяг ВВП у розрахунку на душу населення;
- 2) приріст ВВП у 2011р. порівняно з 2010 р.;
- 3) абсолютну величину приросту ВВП у 2009р. у порівнянні з 2008 р.;
- 4) приріст ВВП у розрахунку на душу населення у 2014 р. порівняно з 2013 р.

Завдання 37

Реальний ВВП країни у 2013 р. становив 20 млрд грн, чисельність населення – 34,5 млн осіб. У 2014 р. очікується одержати реальний ВВП обсягом 22,2 млрд грн, а приріст населення складе 2,36 %. Визначити темп приросту реального ВВП на душу населення у 2014 р.

Завдання 38

У змішаній економіці закритого типу рівновага досягається, якщо національні заощадження дорівнюють національним інвестиціям, тобто $(Y - C - T) + (T - G) = I_n$.

Чому дорівнюють національні інвестиції, якщо $Y = 1500$ млрд. євро, $C = 850$, $G = 215$, $T = 220$ млрд євро.

Завдання 39

Змішана рівноважна економіка закритого типу характеризується такими макроекономічними показниками (млрд євро): $Y = 1900$; $G = 400$; $T = 600$; $I = 1100$. Визначте приватні заощадження.

Завдання 40

Змішана рівноважна економіка закритого типу характеризується такими макроекономічними показниками (млрд євро): $Y = 2000$; $C = 1200$; $T = 300$; $I_n = 600$.

Розрахуйте обсяг державних закупівель.

За даними таблиці розрахуйте середні та граничні податкові ставки.

Дохід	Податок	Середня ставка податку	Гранична ставка податку
0	0		
60	6		
110	16		
160	32		
210	52		
260	77		

2. Який є податок: прогресивний, пропорційний чи регресивний? Поясніть, чому.

3. Чому останніми роками в розвинених країнах простерігається тенденція до зниження міри прогресивності податних систем?

Завдання 41

Економіка країни характеризується такими даними: фактичний ВВП (Y) становить 5000 (гр. од.); гранична схильність до споживання (c') – 0,7; потенційний ВВП (Y_F) – 5200 (гр. од.).

1. Як мають змінитися урядові витрати (G), щоб економіка досягла стану рівноваги за умови повної зайнятості (за інших незмінних умов)?

2. Як має змінитися величина податкових надходжень (T), якщо інші показники стабільні, аби економіка досягла стану рівноваги за умови повної зайнятості?

Пасив балансу комерційного банку містить такі статті (у млн грн. од.): вклади до запитання – 1100; строкові вклади – 600, власний капітал – 300. Норматив мінімального резервного покриття за вкладом до запитання становить 25 %, а за строковими вкладом – 15 %.

1. На яку суму банк може збільшити кредити, якщо половину вкладів "до запитання" буде переоформлено на строкові вклади?

2. Як зміниться ця сума, якщо власники строкових вкладів на 40 % депозитів придбають цінні папери в банку?

Завдання 42

До складу пасиву балансу комерційного банку входять такі статті (млн гр. од.): вклади "до запитання" – 600 (млн од.); строкові вклади – 350 (млн гр. од.); власний капітал 1 300 (млн гр. од.). Норматив мінімального резервного покриття за вкладом до запитання становить 20 %, а за строковими вкладом – 15 %.

1. На яку суму банк зможе збільшити кредити, якщо погину вкладів до запитання буде переоформлено на строкові вклади?
2. Як зміниться ця сума, якщо власники строкова вкладів на 40 % власних депозитів придбають цінні папери в банку?

Завдання 43

Депозитні гроші комерційного банку збільшилися на 250 тис. грн., норма банківських резервів становить 25%, а вилучення грошей у формі готівки відсутні. Скільки грошей може створити банк?

Завдання 44

У результаті впровадження державою політики дорогих грошей норма банківських резервів зросла з 0,3 до 0,4, а коефіцієнт розподілу доходів на готівку та депозити знизився з 0,5 до 0,3.

Визначте, як зміниться грошова пропозиція, якщо грошова база не зміниться.

Країна В має такі показники платіжного балансу (млн євро): сальдо рахунка поточних операцій -150, сальдо рахунка капітальних операцій +110, сальдо статті "Помилки та упущення" +26. На скільки треба зменшити резервні активи, щоб урівноважити платіжний баланс?

Завдання 45

У країні Г реальний ВВП становить 1250 млрд євро, споживчі витрати – 760, валові внутрішні інвестиції – 240, податки – 280, бюджетне сальдо – -20 млрд євро (1,65 % ВВП).

Визначте, чому дорівнює чистий експорт у рівноважній економіці країни Г?

Завдання 46

За даними Національного банку платіжний баланс України у базовому році характеризувався такими показниками (млн дол. США): баланс товарів та послуг -1530; чисті доходи -640, поточні трансферти +840. Сальдо рахунка капітальних операцій +2115 млн дол. Розрахуйте сальдо статті "Помилки та упущення".

Завдання 47

У базовому році вартість споживчого кошика в Україні становила 1500 грн, а в США – 355 дол. В аналізованому році темпи інфляції в Україні становили 28 %, а в США – 4,2 %.

Визначте, чому дорівнює курс гривні в формі прямого котирування згідно з паритетом купівельної спроможності.

Орієнтовна тематика рефератів мікроекономіка

1. Монополізація економіки України і можливості проведення антимонопольної політики.
2. Роль НТП в заміщенні праці капіталом.
3. Доходи населення, їх види і динаміка.
4. Монополії та їх роль у вітчизняній економіці.
5. Конкуренція і створення конкурентного механізму в економіці України.
6. Бюджет сім'ї: формування, розподіл, регулювання.

7. Природні монополії в економіці України, їх регулювання.
8. Практичне застосування моделі Бертрана (на прикладі операторів мобільного зв'язку: ківстар, мтс, life та ін.).
9. Ефект доходу та ефект заміщення за Євгеном Слуцьким.
10. Теорія корисності: екскурс в історію.
11. Є. Слуцький – український економіст – математик світової слави.
12. Методи отримання інформації стосовно споживчого попиту.
14. Виробнича функція В.Леонтьєва.
15. Проблема перекладання податків в економіці.
16. Розподіл податкового тягара як оцінка ефективності податкової системи
17. Теорія граничної корисності: виникнення, суть, розвиток.
18. Закон попиту і пропозиції ринкового механізму. Пошуки вільної ніші.
19. Фактори, які впливають на еластичність попиту та пропозиції.
20. Практичне значення еластичності попиту.
21. Еластичність попиту і конкуренція виробників.
22. Антитрестівське законодавство США: суть і наслідки.
23. Методи проникнення Японії на автомобільний ринок США.
24. Сегментація ринку: вивчення споживача.
25. Граничні витрати і їх роль в формуванні стратегії фірми.
26. Порівняльний аналіз витрат різних галузей промисловості.
27. Модель Стакелберга.
28. Цінова дискримінація та застосування її на практиці.
29. Картелі у світовій економіці.
30. Нафтовий картель ОПЕК: від початку до сьогодення.
31. Роль структур з недосконалою конкуренцією в розвитку НТП. Гіпотеза Шумпетера.
32. Теорії монополістичної і недосконалої конкуренції.
33. Вчення Дж. Б. Кларка про граничну продуктивність факторів виробництва.
34. Мікроекономічний аналіз ринку зерна в Україні.
35. Неокейнсіанська теорія циклу А.Хансена.
36. Неоліберальні концепції державного регулювання економіки.
37. Економічні концепції монетаристів. М.Фрідмен.
38. Синтез інституціоналізму і шведської моделі.
39. Теорії соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Орієнтовна тематика рефератів макроекономіка

1. Історія розвитку макроекономіки як науки.
2. Проблеми, які вивчає та вирішує макроекономіка.
3. Роль держави у формуванні ринкової економіки.
4. Тіньова економіка в Україні, закономірності розвитку.
5. Моделі економічного кругообігу.
6. Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва.
7. Основні показники макроекономічних вимірювань.
8. Динаміка основних макроекономічних показників в Україні
9. ВВП: сутність та способи виміру.
10. Вплив тіньової економіки на обсяг ВВП.
11. Співвідношення між номінальними та реальними макроекономічними показниками.
12. Основні складові та динаміка розвитку ВВП України.
13. Ринок праці та механізм його функціонування.
14. Показники ефективності функціонування ринку праці.

15. Зайнятість та безробіття.
16. Вплив безробіття на економічне і соціальне життя.
17. Економічні та соціальні втрати від безробіття. Закон Оукена.
18. Економічні та соціальні наслідки безробіття в Україні.
19. Державне регулювання зайнятості.
20. Політика зайнятості на сучасному етапі.
21. Основні соціально-економічні індикатори рівня життя.
22. Соціальна політика в ринковій економіці.
23. Бідність її риси. Бідність в Україні.
24. Проблеми безробіття в Україні.
25. Сукупний попит та його складові.
26. Сукупна пропозиція та чинники, що впливають на неї.
27. Рівновага на товарному ринку.
28. Вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на товарний ринок.
29. Взаємозв'язок олігополії на товарному ринку.
30. Особливості функціонування товарного ринку в Україні.
31. Походження, суть та функції грошей.
32. Грошовий ринок України.
33. Механізм встановлення рівноваги на грошовому ринку.
34. Особливості функціонування грошового ринку в Україні.
35. Інфляційний процес в Україні
36. Соціальні та економічні наслідки інфляції в Україні
37. Бюджетний дефіцит як фактор інфляції
38. Вплив грошової маси на рівень інфляції
39. Інфляційна політика. Наслідки та шляхи подолання інфляції
40. Фактори розвитку стагфляції в змішаній економіці України.
41. Теорія життєвого циклу Ф. Модільяні.
42. Споживання та заощадження в Україні.
43. Напрями споживання в Україні.
44. Шляхи покращення інвестиційного клімату в Україні.
45. Особливості інвестиційного процесу в Україні.

Теми рефератів до модуля II

46. Витрати приватної економіки та їх економічний зміст.
47. Сутність підходу витрати – випуск. Заплановані та фактичні інвестиції.
48. Сутність підходу вилучення – ін'єкції.
49. Економічна рівновага у довгостроковому періоді. Рецесійний та інфляційний розриви.
50. Мультиплікатор інвестицій: сутність та методика визначення.
51. Сучасні теоретичні концепції економічного циклу.
52. Циклічність як форма економічного розвитку. Види економічних циклів.
53. Теорія “довгих хвиль” Кодратьєва та її теоретичне і прикладне значення.
54. Антикризове регулювання економіки України.
55. Особливості сучасних економічних циклів.
56. Вплив інвестицій на економічне зростання.
57. Проблеми економічного зростання в Україні.
58. Модель економічного зростання Харрода – Домара.
59. Модель економічного зростання Р. Солоу.
60. Вплив державних закупівель на відкриту національну економіку.
61. Ефективність фінансової політики в перехідних економіках і в Україні.
62. Фіскальна політика у відкритій економіці.
63. Класична теорія макрорівноваги.
64. Кейнсіанська теорія макроекономіки.

65. Концепція інституціоналізму.
66. Концепція неолібералізму.
67. Концепція монетаризму.
68. Теорія економіки пропозиції.
69. Концепція раціональних очікувань.
70. Суть і значення фіскальної політики.
71. Державний бюджет, бюджетний дефіцит і його види.
72. Податки та їх види.
73. Процес бюджетоутворення в Україні.
74. Характерні риси бюджетно-податкової системи в Україні.
75. Державний борг: причини наслідки.
76. Бюджетний дефіцит у макроекономічній стабілізації.
77. Макроекономічні наслідки державної заборгованості.

Тести

Комплекс тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами модуль 1

1. Мікроекономіка – це наука, яка:
 - а) вивчає економіку країн близького та дальнього зарубіжжя
 - б) вивчає поведінку окремих економічних одиниць і структур та їх взаємодію в процесі виробництва;
 - в) аналізує, прогнозує та констатує можливі варіанти розвитку окремо взятої країни;
 - д) жодна з наведених відповідей не є правильною;

2. До складу економічної моделі входять:
 - а) відомі та екзогенні змінні;
 - б) екзогенні та ендогенні змінні;
 - г) ендогенні, екзогенні та невідомі змінні;
 - д) економічна модель не містить ніяких змінних.

3. Альтернативна вартість – це
 1. кількість одиниць товару А, яка використовується для виробництва блага В;
 2. вартість втрачених можливостей;
 3. кількість одиниць товару, якою необхідно пожертвувати заради виробництва однієї додаткової одиниці іншого товару;
 4. правильна відповідь (2) та (3);

4. Прикладом суспільних благ є:

а) національна оборона;	г) всі відповіді;
б) маяк;	д) свіже повітря.

5. Межа виробничих можливостей – це
 - а) крива, яка показує мінімальну кількість продукції, яку може виробити економіка за даного рівня технологічного розвитку і наявних факторів виробництва;
 - б) гіпербола, яка показує максимальну кількість продукції, яку може виробити економіка за даного рівня технологічного розвитку і наявних факторів виробництва;
 - в) крива, яка показує максимальну кількість продукції, яку може виробити економіка за даного рівня технологічного розвитку;
 - г) крива, яка показує максимальну кількість продукції, яку може виробити економіка за наявних факторів виробництва;

6. Людські ресурси – це
 - А) все те, що може бути використане у процесі виробництва без попередньої обробки;
 - Б) потенціал фізичної та розумової енергії людей, яка використовується у процесі

виробництва благ;

В) дієздатне населення чоловічої статі від 16 до 60 років;

Г) вся зайнята у процесі виробництва “прекрасна половина” людства;

7.Точка поза кривою трансформації виробничих можливостей називається:

А) невідповідною;

Г) нетехнологічною;

Б) неефективною;

В) недосяжною;

8.Питання: “Якщо в наслідок заморозків гине 15% поточного врожаю апельсинів у Флориді, як це позначиться на ціні апельсинового соку у супермаркеті?” відноситься до:

А) позитивно-нормативної економіки;

Б) геометрії та логіки;

В) позитивної економіки;

Г) нормативної економіки;

9.Фактори виробництва поділяються на:

а) людські ресурси, земельні ресурси, капітальні ресурси;

б) земельні ресурси, капітальні ресурси, погодні ресурси;

в) людські ресурси, природні ресурси, капітальні ресурси;

г) земельні ресурси, капітальні ресурси, трудові ресурси;

10.Які блага називають суспільними (громадськими)?

а) блага, які споживаються шляхом купівлі-продажу;

б) блага, які можуть бути запропоновані споживачеві на ринку, оскільки він в змозі повністю оплатити їхнє споживання;

в) блага, які не можуть бути запропоновані споживачеві на ринку, оскільки він не в змозі повністю оплатити їхнє споживання;

г) товари, послуги, соціальні та економічні умови, які задовольняють потреби людини;

11. Якщо ринкова ціна нижче рівноважної, то:

а) з’являється надлишок товарів;

б) виникає дефіцит;

в) формується ринок покупців;

г) скорочується ціна на ресурси.

12. Збільшення доходів споживача графічно проявляється в:

а) зміні нахилу лінії бюджетного обмеження

б) паралельному переміщенні лінії бюджетного обмеження вправо

в) паралельному переміщенні лінії бюджетного обмеження вліво

г) зменшення нахилу лінії бюджетного обмеження

13. Який із нижче перелічених рядів загальної корисності ілюструє дію закону спадної граничної корисності:

а) 200, 300, 400, 500

б) 200,450,750,1100

в) 200,400,1600,9600

г) 200,350,450,600

д) 200,250,270,280

14. Припустимо, що споживач має доход 8 грн., ціна товару А дорівнює 1грн., а товару

В – 0,5 грн. Яка з нижче наведених комбінацій товарів знаходиться на лінії бюджетного обмеження:

- а) 8А і 1В
- б) 7А і 1В
- в) 6А і 6В
- г) 5А і 6В

15. Рівновага споживача на карті індиверентності – це:

- а) будь-яка точка перетину лінії бюджетного обмеження і кривої байдужості
- б) будь-яка точка на найвищій кривій байдужості
- в) точка, в якій нахил бюджетного обмеження і дотичної до неї кривої байдужості однаковий
- г) будь-яка точка, яка знаходиться в площині, обмеженій бюджетною лінією

16. Ринковий (сукупний попит) – це:

- а) попит окремого споживача на ринку певного товару;
- б) конкретна кількість товару, яку хоче купити споживач;
- в) сукупність індивідуальних попитів на даний товар;
- г) попит на міському ринку.

17. Закон спадної граничної корисності означає, що:

- а) відношення граничних корисностей до цін на предмети розкоші менше, ніж на товари першої необхідності
- б) корисність, яку приносить кожна наступна одиниця товару, зменшується зі збільшенням кількості спожитого товару
- в) відношення граничних корисностей до цін однакове для всіх товарів
- г) корисність спожитих товарів зменшується при збільшенні доходу споживача.

18. Крива байдужості – це:

- а) яка показує всі можливі комбінації товарів, які споживач може придбати за наявного доходу;
- б) яка показує всі можливі комбінації товарів, які приносять споживачу однаковий рівень задоволення;
- в) яка показує всі можливі комбінації товарів, які можна виготовити за наявних ресурсів;
- г) яка показує від якої кількості одного з товарів споживач відмовляється заради додаткової одиниці іншого.

19. Зміна якого з факторів не викликає переміщення кривої попиту:

- а) Смаків та уподобань споживачів;
- б) Зміна цін на ресурси;
- в) Ціни товару;
- г) Чисельність та вік споживачів.

20. Удосконалення технології виробництва зміщує:

- а) криву попиту вгору вправо;
- б) криву попиту вниз вліво;
- в) криву пропозиції вниз вправо;
- г) криву пропозиції вгору вліво.

1. Ізокванта ілюструє:

- А) Лінію загального обсягу виробництва продукції;
- Б) Виробничу функцію
- В) Різні комбінації товару, які можна виробити при певній кількості ресурсів;

Г) Криву середньої продуктивності.

2. Постійні витрати фірми – це :

- А) Витрати на ресурси за цінами які діяли на момент їх придбання;
- Б) Неявні витрати;
- В) Витрати, які має фірма, навіть якщо вона не виготовляє продукцію;
- Г) Мінімальні витрати виробництва будь-якого обсягу продукції за найбільш сприятливих умовах виробництва.

3. Яка з кривих ніколи не набуває U-подібного вигляду:

- А) AVC; б) MC; в) AFC; г) LRAC

4. В довгостроковому періоді:

- А) Всі фактори виробництва є змінними;
- Б) Всі фактори виробництва є постійними;
- В) Всі витрати є неявними
- Г) Середні сукупні витрати складаються з мінімумів усіх середніх сукупних витрат фірми, характерних для різних обсягів виробництва.

5. Яка з наступних формул визначає сукупні витрати:

- А) $TC=FC$; Б) $FC+VC$; В) $FC+VC+MC$; Г) $(FC+VC)/Q$.

6. Якщо при подвоєнні кількості усіх ресурсів в короткостроковому періоді, обсяги виробництва фірми зросли в 3 рази, то в цьому випадку:

- А) спостерігається зростаючий ефект віддачі від масштабів виробництва;
- Б) спостерігається постійний ефект віддачі від масштабів;
- В) діє закон спадної продуктивності ресурсів;
- Г) вірної відповіді немає.

7. Вкажіть, яке твердження є вірним:

- А) лише праця та капітал являються факторами, які необхідно враховувати фірмі під час прийняття рішення про обсяги виробництва;
- Б) умова максимізації прибутку будь-якої фірми $MC=MR$;
- В) при зростанні обсягів виробництва величина AFC також зростає;
- Г) криві AC, AVC, AFC та MC мають U-подібний вигляд.

8. Яке з наступних тверджень не виконується в умовах досконалої конкуренції:

- А) Фірма максимізує прибуток, коли її гранична виручка дорівнює граничним витратам;
- Б) Крива граничних витрат перетинає криву середніх сукупних витрат в точці її мінімуму;
- В) Крива попиту на товар має від'ємний нахил;
- Г) Крива попиту на продукцію фірми є горизонтальною лінією.

9. В короткостроковому періоді конкурентна фірма, яка максимізує свій прибуток або мінімізує збитки, не буде продовжувати виробництво продукції, якщо:

- А) Ціна товару менша мінімуму середніх сукупних витрат;
- Б) Середні сукупні витрати більші за ціну;
- В) Ціна менша мінімуму середніх змінних витрат;
- Г) Загальна виручка фірми менша сукупних витрат на виробництво.

10. Досконала конкуренція передбачає, що:

- А) Велика кількість фірм, які працюють в галузі, випускає стандартизовану продукцію;

- Б) Існує багато споживачів, які купують даний товар за певною ціною;
- В) Всі продавці і виробники мають повну інформацію про ринок;
- Г) Мають місце безперешкодний вхід та вихід на цей ринок.

11. На відміну від конкурентної фірми монополіст:

- А) Може призначити будь-яку ціну на свою продукцію;
- Б) Максимізує свій прибуток, коли гранична виручка дорівнює граничним витратам;
- В) Може виробляти будь-який обсяг продукції і реалізовувати її за будь-якою ціною;
- Г) За даної кривої ринкового попиту може вибирати комбінацію цін та обсягів виробництва, які максимізують прибуток.

12. Граничні витрати на оплату праці:

- 1) це збільшення змінних витрат в результаті зростання обсягу випуску продукції на одиницю
- 2) це збільшення постійних витрат в результаті зростання обсягу випуску продукції на одиницю
- 3) це збільшення сукупних витрат на оплату праці в результаті найму додаткового працівника
- 4) абсолютно еластичні для монополіста

13. Зростання процентної ставки приведе до:

- 1) Збільшення попиту на позичкові кошти
- 2) Збільшення пропозиції позичкових коштів
- 3) Скороченню пропозиції позичкових коштів
- 4) Збільшення обсягу пропозиції позичкових коштів

14. За інших рівних умов збільшення продуктивності факторів виробництва матиме наслідком:

- 1) Збільшення попиту на позичкові кошти і скорочення рівноважної відсоткової ставки.
- 2) Збільшення попиту на позичкові кошти і збільшення рівноважної відсоткової ставки.
- 3) Збільшення пропозиції позичкових коштів і скорочення рівноважної відсоткової ставки.
- 4) Збільшення пропозиції позичкові кошти і збільшення рівноважної відсоткової ставки.

15. При прийнятті рішення про інвестування фірми беруть до уваги:

- 1) номінальну відсоткову ставку
- 2) реальну відсоткову ставку
- 3) номінальну відсоткову ставку за мінусом реальної відсоткової ставки
- 4) реальну відсоткову ставку за мінусом номінальної відсоткової ставки

16. Суспільні блага відрізняються від приватних тим, що вони:

- 1) розподільні
- 2) знаходяться в індивідуальному користуванні
- 3) нерозподільні і знаходяться у приватному користуванні
- 4) розподільні і знаходяться у суспільному користуванні

17. Що з нижче переліченого не є суспільним благом

- 1) електроенергія 2) маяк 3) оборона країни 4) захист від повеней

Комплекс тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами модуль 2
Завдання 1. Макроекономіка (одна відповідь):

1. пояснює сутність економічних процесів і явищ, що відбуваються в суспільстві;
2. є сукупністю суб'єктивних поглядів на те, як має функціонувати економіка;
3. досліджує сутність, результати та наслідки діяльності всіх учасників народного господарства;
4. досліджує сутність і результати діяльності держави.

Правильна відповідь: 3.

Завдання 2. Основними ознаками ринкової економіки вільної конкуренції є (декілька відповідей):

1. приватна власність на засоби виробництва;
2. монополістична конкуренція;
3. свобода учасників економічної діяльності;
4. вільний вибір сфери економічної діяльності;
5. ринкове ціноутворення;
6. державне регулювання економіки;
7. вільний вибір партнерів у бізнесі;
8. стихійне ринкове регулювання;
9. натуральне виробництво;
10. державна власність на засоби виробництва;
11. переважання невеликого виробництва;
12. колективна приватна та державна власність.

Правильна відповідь: 1,3,4,5,7,8.

Завдання 3. Витрати на ресурси підприємницького сектору в простій моделі кругових потоків одночасно є потоками доходів (одна відповідь):

1. домашніх господарств;
2. державного сектору та сектору домашніх господарств;
3. державного сектору;
4. сектору домашніх господарств і сектору "закордон".

Правильна відповідь: 1

Завдання 4. Встановіть відповідність між економічними категоріями та їхніми визначеннями:

1 Валовий випуск	А	Всі вироблені товари і послуги, які остаточно виходять із сфери виробництва, тобто не використовуються для подальшого виробництва
2 Кінцева продукція	Б	Товари і послуги, які купуються з метою подальшого перероблення, оброблення чи перепродажу
3 Проміжна продукція	В	Сукупна ринкова вартість товарів і послуг, виробленими резидентами країни за відповідний період

Правильна відповідь: 1=В, 2=А, 3=Б.

Завдання 5. У чистому внутрішньому продукті враховують лише чисті інвестиції. (Так, Ні)

Правильна відповідь: так.

Завдання 6. Сукупний попит (AD) – це (одна відповідь):

1. попит резидентів на товари і послуги, створені в країні та за її межами;
2. обсяг продукції, яку готові придбати макроекономічні суб'єкти за певного рівня цін;
3. платоспроможний попит господарств на товари і послуги;
4. сукупність індивідуальних попитів на товари і послуги, створені в країні.

Правильна відповідь: 2.

Завдання 7. До нецінових факторів, що впливають на сукупну пропозицію, належать (декілька правильних відповідей) (декілька відповідей):

1. зміна відсоткової ставки;
2. зміна рівня цін;
3. зміна цін на ресурси;
4. співвідношення на ринку національних та імпортованих ресурсів.

Правильна відповідь: 3,4.

Завдання 8. За класичною теорією обсяг інвестицій в економіку залежить від (декілька відповідей):

1. відсоткової ставки;
2. доходу домашніх господарств;
3. кон'юктурних коливань економіки;
4. альтернативної вартості інвестицій;
5. попиту на товари і послуги.

Правильна відповідь: 1,4.

Завдання 9. Встановіть відповідність між економічними категоріями та їхніми визначеннями:

1 Середня схильність до споживання	А Відношення зміни у споживанні до тієї зміни доходу, яка спричинила зміни у споживанні
2 Середня схильність до заощадження	Б Відношення споживання до доходу після оподаткування
3 Гранична схильність до споживання	В Відношення зміни обсягу заощаджень до зміни обсягу доходу
4 Гранична схильність до заощадження	Г Відношення обсягу заощаджень до доходу після оподаткування

Правильна відповідь: 1=Б, 2=Г, 3=А, 4=В.

Завдання 10. Основні причини здійснення індуційованих інвестицій – це зростання (одна відповідь):

1. сукупного попиту в результаті збільшення національного доходу;
2. автономного споживання;
3. мультиплікатора;
4. продуктивності праці.

Правильна відповідь: 1.

Завдання 11. Яким рівнянням визначається рівновага на ринку товарів і платних послуг у простій кейнсіанській моделі (одна відповідь):

1. $I(i) = S(Y)$; 2. $I(i) = I(Y)$; 3. $S(i) = S(Y)$; 4. $I(Y) = S(i)$?

Правильна відповідь: 1.

Завдання 12. Мультиплікатор державних витрат обчислюється за формулою (одна відповідь):

1. $\Delta Y / \Delta I$; 2. $\Delta I / \Delta Y$; 3. $\Delta G / \Delta Y$; 4. $\Delta Y / \Delta G$.

Правильна відповідь: 4.

Завдання 13. Створення грошей банківською системою підвищує ліквідність економіки, але не збільшує багатства суспільства. (Так, Ні)

Правильна відповідь: так.

Завдання 14. Первинним пропонувачем грошей є (одна відповідь):

1. центральний банк країни;
2. домашні господарства;
3. кредитні установи;
4. комерційні банки.

Правильна відповідь: 1.

Завдання 15. У банку К є депозит величиною 10 тис. грн. Норма обов'язкових резервів становить 25 %. Цей депозит може збільшити суму наданих позик на (тис. грн):

1. 25; 2. 30; 3. 7,5; 4. 10.

Правильна відповідь: 2.

Завдання 16. Об'єктом на ринку праці є (одна відповідь):

1. заробітна плата;
2. умови наймання;
3. наймані працівники;

4. трудові послуги.

Правильна відповідь: 4.

Завдання 17. За кейнсіанською теорією, для досягнення повної зайнятості потрібно (одна відповідь):

1. знижувати номінальну заробітну плату;
2. зменшувати величину допомоги на безробіття;
3. знижувати реальну заробітну плату;
4. використовувати державне втручання у функціонування ринку праці.

Правильна відповідь: 4.

Завдання 18. У період депресії найбільше зменшується (одна відповідь):

1. рівень заробітної плати;
2. рівень цін;
3. величина підприємницького прибутку;
4. державні закупівлі товарів і послуг.

Правильна відповідь: 3.

Завдання 19. Інфляція витрат зумовлена зростанням (одна відповідь):

1. споживчих витрат;
2. інвестиційних витрат;
3. собівартості продукції;
4. сукупних витрат.

Правильна відповідь: 3.

Завдання 20. Якщо стан економіки відповідає класичному відрізку кривої AS, то зростання сукупного попиту зумовлює (одна відповідь):

1. зростання реального ВВП;
2. інфляційне підвищення цін за незмінного реального ВВП;
3. збільшення зайнятості;
4. зростання номінального ВВП.

Правильна відповідь: 2.

Завдання 21. Під індексацією розуміють (одна відповідь):

1. своєрідний неявний податок;
2. підвищення відносного рівня цін на товари та послуги;
3. підвищення рівня номінальної зарплати та інших виплат населенню відповідно до рівня інфляції;
4. підвищення рівня податків з метою покриття бюджетного дефіциту.

Правильна відповідь: 3.

Завдання 22. Головним інструментом неокласичного аналізу економічного зростання є (одна відповідь):

1. ex ante аналіз;
2. виробнича функція;
3. ex post аналіз;
4. податкова ставка.

Правильна відповідь: 2.

Завдання 23. Фактори економічного аналізу поділяються на три групи: попиту, пропозиції, _____.

Правильна відповідь: розподілу.

Завдання 24. З якою метою підвищується облікова ставка НБУ (одна відповідь):

1. збільшення грошової маси;
2. сприяння інвестуванню;

3. струмування попиту на позиковий капітал;
4. пожвавлення кон'юнктури?

Правильна відповідь: 3.

Завдання 25. На величину якого з наступних елементів ВВП впливають зміни рівня відсоткової ставки? (одна відповідь):

1. споживчі витрати;
2. інвестиції;
3. державні видатки;
4. експорт.

Правильна відповідь: 2.

Завдання 26. Державний борг – це сума (одна відповідь):

1. попередніх бюджетних дефіцитів;
2. державних витрат;
3. бюджетних надлишків;
4. непогашених боргових зобов'язань уряду.

Правильна відповідь: 4.

Завдання 27. Дефіцит державного бюджету утворюється, коли (одна відповідь):

1. сума податкових надходжень зменшується;
2. витрати держави зменшуються;
3. сума активів держави перевищує розміри її зобов'язань;
4. сума витрат держави перевищує суму податкових надходжень.

Правильна відповідь: 4.

Завдання 28. Встановіть відповідність між політикою та їхніми інструментами:

А Фіскальна політика	1 Податкова ставка
Б Грошово-кредитна політика	2 Обов'язкові банківські резерви
	3 Податкові пільги
	4 База оподаткування
	5 Облікова відсоткова ставка
	6 Міжбанківський кредит

Правильна відповідь: А =1,3,4, Б=2,5,6.

Завдання 29. Ринковий механізм неспроможний вирішувати самостійно чимало нагальних проблем сучасної змішаної економіки. (Так, Ні)

Правильна відповідь: так.

Завдання 30. Різниця між імпортним митом і квотою полягає в тому, що лише мито (одна відповідь):

1. призводить до зменшення міжнародної торгівлі;
2. спричинює підвищення цін;
3. дає доходи державному бюджету;
4. зумовлює зменшення сальдо платіжного балансу.

Правильна відповідь: 2

Завдання 31. Упорядкована система зв'язків між виробниками і споживачами матеріальних і нематеріальних благ й послуг – це (одна відповідь):

1. макроекономіка;
2. економіка;
3. економічна система;
4. макроекономічна модель.

Правильна відповідь: 3.

Завдання 32. Яка з наведених відповідей відображає поведінкові функціональні зв'язки ендогенних параметрів макромоделі (одна відповідь):

1. $C = C(Y)$;
2. $Q = f(x_1, x_2, \dots, x_n)$;
3. $T = f(T(Y), Y)$;
4. $Y = C + I + G + NE$.

Правильна відповідь: 1.

Завдання 33. Для закритої двосекторної моделі економіки величина загального обсягу виробництва в грошовому еквіваленті дорівнює величині грошових доходів (одна відповідь):

1. підприємницького сектору;
2. держави;
3. домашніх господарств;
4. регіонів.

Правильна відповідь: 3.

Завдання 34. Встановіть відповідність між економічними категоріями та їхніми визначеннями:

1 Валовий національний продукт	А	Ринкова вартість усіх кінцевих товарів і послуг, вироблених резидентами країни за певний проміжок часу
2 Валовий внутрішній продукт	Б	Являє собою найбільш точний показник створений та куплений населенням даної країни товарів та послуг за визначений період часу
3 Чистий національний продукт	В	Ринкова вартість усіх кінцевих товарів та послуг, вироблених національними факторами виробництва як у межах своєї країни, так і за її межами за певний проміжок часу

Правильна відповідь: 1=В, 2=А, 3=Б.

Завдання 35. Валовий національний продукт завжди більший за валовий внутрішній продукт (Так, Ні).

Правильна відповідь: ні.

Завдання 36. Фактори, що не впливають на споживчий попит домашніх господарств (декілька відповідей):

1. трансферти та податки;
2. дохід домашніх господарств;
3. реальні грошові залишки домашніх господарств;
4. кон'юнктурні коливання економіки;
5. середня і гранична схильність до споживання;
6. кількість і якість суспільних благ.

Правильна відповідь: 4, 6.

Завдання 37. Основною причиною від'ємного нахилу кривої AD є ефект (одна відповідь):

1. реальних грошових залишків;
2. пропозиції грошей;
3. відсоткової ставки;
4. зростання попиту на гроші.

Правильна відповідь: 1.

Завдання 38. Згідно з кейнсіанською теорією, на величину заощаджень домашніх господарств впливає (одна відповідь):

1. рівень реального доходу домашніх господарств;
2. альтернативна вартість інвестицій;
3. відсоткова ставка;
4. автономне споживання;
5. гранична схильність до споживання та заощадження;
6. реальні касові залишки.

Правильна відповідь: 1.

Завдання 39. Криву, яка відображає зв'язок між споживанням та доходом, називають (одна

відповідь):

1. функцією споживання;
2. функцією заощадження;
3. функцією інвестиційного попиту;
4. кривою виробничих можливостей.

Правильна відповідь: 1.

Завдання 40. Автономними називаються інвестиції, котрі здійснюють (декілька відповідей):

1. у нову техніку, технологію, і вони сприяють підвищенню якості продукції та зростанню національного доходу;
2. за незмінного сукупного попиту на блага та фіксованого національного доходу;
3. при зростанні сукупного попиту на блага та національного доходу;
4. при збільшенні сукупного попиту на благо та сталому національному доході.

Правильна відповідь: 1,2.

Завдання 41. На якому припущенні ґрунтується кейнсіанська модель макрорівноваги (одна відповідь):

1. рівень цін не змінюється в умовах депресії;
2. обсяг споживання визначається лише номінальним доходом;
3. обсяг інвестицій залежить від величини амортизації;
4. заощадження є функцією ставки податків?

Правильна відповідь: 1.

Завдання 42. В умовах рецесійного розриву (одна відповідь):

1. фактичний ВВП більший потенційного;
2. фактичний ВВП менший потенційного;
3. експорт перевищує імпорт;
4. інвестиції перевищують заощадження.

Правильна відповідь: 2.

Завдання 43. Готівка, що входить до складу M_1 , складається з монет і паперових грошей. (Так, Ні)

Правильна відповідь: так.

Завдання 14. Операційний попит на гроші залежить від (декілька відповідей):

1. рівня цін;
2. обсягу виробництва;
3. лага між отриманням і використанням грошей;
4. ставки відсотка.

Правильна відповідь: 1-3.

Завдання 45. Якщо норма обов'язкових резервів становить 100%, то величина грошового мультиплікатора дорівнює:

1. 0; 2. 100; 3. 1; 4. -1.

Правильна відповідь: 3

Завдання 46. Встановіть відповідність між економічними категоріями та їхніми визначеннями:

1 Інституційне безробіття	А Сума фрикційного та структурного безробіття
2 Природне безробіття	Б Виникає внаслідок державного регулювання ринку праці
3 Фрикційне безробіття	В Виникає під впливом структурних диспропорцій на ринку праці, тобто коли з'являється невідповідність між попитом і пропозицією робочої сили за професіями, кваліфікацією та іншими ознаками
4 Структурне безробіття	Г Виникає в результаті порушення рівноваги між чисельністю найманих працівників відповідно до кваліфікаційного рівня, які бажають працювати за наймом за певного рівня заробітної плати й умов праці, з одного боку, і чисельністю та якістю робочих місць – з іншого боку

Правильна відповідь: 1=Б, 2=А, 3=Г, 4=В.

Завдання 47. Закон Оукена характеризує (одна відповідь)::

1. міру відставання обсягу ВВП залежно від чисельності зайнятих унаслідок скорочення виробництва;
2. міру відставання обсягу ВВП залежно від перевищення природного рівня безробіття;
3. міру перевищення природного рівня безробіття залежно від антиінфляційного регулювання;
4. одне з пояснень кривої Філіпса.

Правильна відповідь: 2.

Завдання 48. У фазі поживавлення спостерігається (одна відповідь):

1. зменшення витрат споживачів на купівлю товарів довгострокового використання;
2. стабільність чи зниження рівня прибутку;
3. зниження рівня зайнятості;
4. зниження рівня безробіття.

Правильна відповідь: 4.

Завдання 49. Інфляція попиту виникає в результаті (одна відповідь):

1. росту цін на сировину;
2. росту цін на товари і послуги;
3. структурних зрушень у сукупному попиті;
4. покриття дефіциту державного бюджету за допомогою позики у Національному банку.

Правильна відповідь: 3.

Завдання 50. Реальна відсоткова ставка визначається як (одна відповідь):

1. сума номінальної відсоткової ставки та рівня інфляції;
2. різниця номінальної відсоткової ставки та рівня інфляції;
3. добуток номінальної відсоткової ставки та рівня інфляції;
4. Сума загального рівня цін та рівня інфляції.

Правильна відповідь: 2.

Завдання 51. Причинами економічного зростання в розвинутих країнах є (декілька відповідей):

1. зростання кваліфікації робочої сили;
2. збільшення обсягу капіталу, що застосовується;
3. технологічні зміни у виробництві;
4. здійснення грошово-кредитної та фінансової політики, яка сприяє економічному зростанню.

Правильна відповідь: 1-4.

Завдання 52. В економіці зайнято 50 працівників, кожен з яких працює 3000 годин у рік. Продуктивність праці становить 8 грн за год. Загальний обсяг виробничого продукту складає:

1. 150 000 грн;
2. 750 000 грн;
3. 1 000 000 грн;
4. 1 200 000 грн.

Правильна відповідь: 4.

Завдання 53. Активи комерційного банку – це (одна відповідь):

1. готівкові гроші, акції та вклади до запитання;
2. готівкові гроші, власність і акції;
3. вклади до запитань, акції та резерви;
4. готівкові гроші, власність і резерви.

Правильна відповідь: 4.

Завдання 54. Операції на _____ ринку – це гнучкий валютно-політичний інститут, який виявляється в продажу чи купівлі центральним банком цінних паперів на “відкритому ринку”.

Правильна відповідь: відкритому.

Завдання 55. Непрямі податки – це (одна відповідь):

1. податки, що стягуються з держави;
2. податки, що сплачуються безпосередньо з індивідів та підприємств;

3. податки, що встановлюються на товари та послуги і входять в їхню ціну;
4. усі відповіді неправильні.

Правильна відповідь: 3.

Завдання 56. Мультиплікатор податків визначається за формулою:

$$1. m = -\frac{c'}{1-c'} \quad 2. m = \frac{1}{1-c'(1-t)} \quad 3. m = \frac{1}{1-c'} \quad 4. m = \frac{c'}{1-c'}$$

Правильна відповідь: 1.

Завдання 57. Встановіть відповідність між політикою та її інструментами:

А Зовнішньоекономічна політика	1 Митна політика
Б Соціальна політика	2 Квотування
	3 Соціальне страхування
	4 Зміни у валютному курсі
	5 Диференціація при оподаткуванні доходів
	6 Пенсійне страхування

Правильна відповідь: А=1,2,4 Б=3,5,6.

Завдання 58. Що належить до адміністративних інструментів економічної політики (декілька відповідей):

1. індикативне планування й прогнозування;
2. операції на відкритому ринку;
3. розроблення державних норм та стандартів;
4. ліцензування;
5. квотування;
6. автоматичні стабілізатори?

Правильна відповідь: 1,3,4,5.

Завдання 59. У міжнародній практиці використовують два головні режими валютних курсів – фіксовані та _____.

Правильна відповідь: плаваючі.

Завдання 60. Якщо країна з високим рівнем інфляції для того, щоб стримати інфляцію, здійснює стимулюючу грошову політику, то це зумовлює (одна відповідь):

1. підвищення конкурентоспроможності продукції країни;
2. підвищення обмінного курсу;
3. збільшення експорту;
4. зниження обмінного курсу.

Правильна відповідь: 2.

6. Методи навчання

Під час навчального процесу використовуються наступні методи: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри); пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи; методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю, схематичний, графічний, табличний, візуальний, моделювання і формалізація та інші.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду

соціального спілкування;

- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

7. Форми контролю

Форми організації контролю знань, система оцінювання – контроль знань здійснюється шляхом виконання студентами практичних робіт, виступів з доповідями, складання модульних контрольних робіт за модульно-рейтинговою системою.

Поточний контроль знань студентів здійснюється на практичних заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв’язування завдань з їх обговоренням, розв’язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає модульну форму підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять і його результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного методичними вказівками, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Студенти, що навчаються за заочною формою, виконують відповідно до навчального плану самостійну контрольну роботу, завдання якої охоплюють теми курсу “Макро- і мікроекономіка”, передбачені методичними вказівками.

Отже, поточний контроль: опитування, індивідуальні завдання, тестування, письмові роботи, модульні контрольні роботи, співбесіди тощо.

Заключний (атестаційний) контроль: екзамен.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Макроекономіка в задачах, тестах, вправах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації. Гойчук О.І. Болгарова Н.К. Гуца І.О, Пашенко О.В. та ін. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. 307 с.
2. Талавири М.П. Пашенко О.В. Власенко Ю.Г. Гуца І.О. Макроекономіка: Практикум-тренінг для студентів економічних спеціальностей: Навчальний посібник. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2009. 191 с.
3. Талавири М.П, Гуца І.О. Методичні вказівки з макроекономіки для студентів заочного відділення економічних спеціальностей. Методична розробка. К.: НАУ, 2003. 38 с.
4. Пашенко О.В. Методичні вказівки з дисципліни “Макроекономіка” для підготовки фахівців ОС “Бакалавр” галузі знань 076 – підприємництво, торгівля та біржова діяльність, К. 2020. 70 с.
5. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету / За ред. С.М. Панчишина та П.І. Островерха. Вид. 8-е, перероб. та доп. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 132 с.
6. Пашенко О.В. Методичні вказівки з дисципліни “Економікс (Макроекономіка)” для підготовки фахівців ОС “Бакалавр” галузі знань 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 071 – Облік і оподаткування. К. 2021. 76 с.
7. ЕНК Макроекономіка для підготовки фахівців ОС Бакалавр <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2067>
8. Талавири М.П., Байдала В.В., Болгарова Н.К., Власенко Ю.Г., Музиченко Т.О., Пашенко О.В. Практикум з економічної теорії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III - IV рівня акредитації при підготовці до олімпіади з економічної теорії. Київ.: 2019. 521 с.
9. Рудий М.М., Власенко Ю.Г. Мікроекономіка. Навчально-методичний посібник. К.: ТОВ «Аграр Медіа Груп», 213. 246 с.
10. Мікроекономіка. Навчальний посібник для вивчення курсу. (укладачі М.М. Рудий, Т.С.Ожелевська). К.: НАУ, 2005. 155 с.
11. Практикум-тренінг з мікроекономіки (укладачі М.М.Рудий та інші). К.: НАУ, 2008. 172с.
12. Пашенко О.В. Методичні вказівки з дисципліни “Мікро- та Макроекономіка” для підготовки фахівців ОС “Бакалавр” галузі знань 241 Готельно-ресторанна справа, 242 Туризм. К. 2022. 96 с.
13. ЕНК Мікроекономіка для підготовки фахівців ОС Бакалавр спеціальність 242 Туризм <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5269>

10. Рекомендована джерела інформації

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник / Панчишин С. М., Островерх П. І. К.: Видавництво Апріорі, 2019. 648 с.
2. Базілінская О., Мініна О. Мікроекономіка. К.: ЦУЛ, 2019. 352 с.
3. Базилевич В.Д. Мікроекономіка: підручник. К.: Знання, 2008. 679с.
4. Безугла В.О. Мікроекономіка. Видавництво «ЦУЛ», 2017. 288 с.
5. Буряк П.Ю., Гупало О.Г., Стасюк І.В. Мікроекономіка: Навч. посіб. К.: “Хай-Тек Прес”, 2008. 368 с.
6. Веріан Гел. Мікроекономіка: проміжний рівень. Лібра ВД, 2017. 632 с.
7. Калінічченко О.В., Плотник О.Д., Макроекономіка. практикум: Навч. посіб. К. Вид.: Центр учбової літератури, 2010. 656 с.

8. Економічна теорія: практикум (тести і задачі). Навчальний посібник / За ред. О. Ватаманюка. Львів: "Інтелект-Захід", 2010. 374 с. (Гриф МОН України)
9. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теоретичні основи: навчальний посібник.
10. Кемпбелл Р. Макконнелл, Стенлі Л. Брю. Аналітична економія. Принципи, проблеми і політика. Ч. 2. Мікроекономіка / Пер. з англ. С. Панчишина, О. Ватаманюка, І. Біка. Львів: Видавнича Спілка "Просвіта", 1999. 649 с.
11. Лісовий А. В. Мікроекономіка: Курс лекцій. Ірпінь: Академія ДПС України, 2012.
12. Макроекономіка. Парктикум. 3-є видання/ Галина Гронтковська, Алла Косік. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 418 с.
13. Макроекономіка в задачах, тестах, вправах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації. Гойчук О.І. 21. Болгарова Н.К. Гуца І.О. та ін. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2010. 307 с.
14. 22. Макроекономіка: практикум : навч. посіб. / В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик; за ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2015. 694 с.
15. 23. Макроекономіка : Навч. посіб. / за ред.. проф. Буряка П.Ю., Гупала О.Г. К. "Хай -Тек Прес" 2010. 376 с.
16. 24. Макроекономіка. / Галина Гронтковська, Алла Косік. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
17. Макроекономіка / Галина Гронтковська. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 642 с.
18. Макроекономіка / О. Базилінська К.: Центр навчальної літератури, 2019. 442 с.
19. Макроекономіка. М.О. Козакова, Е.М. Забарна. Підручник. Гельветика. 2019. 428 с.
20. Макроекономіка. К.С. Солонінка К.: Центр учбової літератури, 2015. 200 с.
21. Макро- та мікроекономіка: теоретичні аспекти. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / За науковою ред. проф. Федоренка В. Г., проф. Денисенка М.П. К.: Алерта, 2013. 728 с
22. Макроекономіка. Навч.посіб. Микола Макаренко. Вид.: Центр учбової літератури, 2021. 216 с
23. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти; За ред. С. Будаговської. К.: Основи, 2001. 517 с.
24. Мікроекономіка: конспект лекцій / укладачі: Ю. М. Петрушенко, О. В. Дудкін, Н. М., Костюченко. Суми: Сумський державний університет, 2016. 206 с.
25. Мікроекономіка. Практикум. Галина Гронтковська, Алла Косік. Вид.: Центр учбової літератури, 2020. 418 с.
26. Михайло Рудий, Валентин Жебка. Мікроекономіка / Михайло Рудий, Валентин Жебка К.: Центр навчальної літератури, 2019. 408 с.
27. Мікроекономіка. Ігнатюк А.І. К.: Видавництво Ліра-К. 2023. 420 с.
28. Наливайко А.П., Прохоров Є. В., Азьмук Л.А., Банщиков П.Г. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка К.: КНЕУ, 2016. 522 с.
29. Наріжна Л. Д., Пономарьова Л. Н. Мікроекономіка в схемах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 160 с
30. Нуреев Р.М. Курс микроэкономики: Учебник для вузов. М.: Издательство НОРМА, 2011. 572 с.
31. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ». 2015. 348 с.
32. Панчишин С. Аналітична економія. Макроекономіка і мікроекономіка. Знання, 2015. 390 с.
33. Піндайк Р., Рубінфельд Д. Л. Мікроекономіка / Пер. с англ. А. Олійника, Р. Скільського. К.: Основи, 2006. 646 с.
34. Петро Островерх, Степан Панчишин Аналітична економія. Макроекономіка і мікроекономіка. Книга 1, К.: Вид. Апріорі. 2020. 648 с.14.
35. Поплавська Ж.В., Криса О.Й. Мікроекономіка: Теорія і практика управлінської

економіки. Навчальний посібник. Алерта, 2019. 270 с.

36. Самюелсон Пол. А., Нордгауз Вільям Д. Мікроекономіка / Пер. с англ. С. Панчишина. К.: Основи, 2008. 676 с.

37. Романюк О.П., Кілієвич О.І., Юрчишин В.В., Мертенс О.В. Сучасна економічна теорія і стабілізаційні моделі у відкритому суспільстві. К. Вид-во УАДУ при Президентіві України. 1998. 332 с.

38. Рудий М.М. Мікроекономіка. Навч.пос. К.: Каравела, 2012. 360 с.

39. Старостенко Г.Г. Мікроекономіка. Видавництво «ЦУЛ», 2016. 152 с.

40. Тарасевич В. Економічна теорія. Мікроекономіка. Підручник. Вища освіта ХХІ століття, 2015. 134 с.

41. Ястремський О. І., Гриценко О. Г. Основи мікроекономіки: Підручник. К.: Знання-Прес, 2007. 578 с.

11. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України www.portal.rada.gov.ua

2. Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua

3. Міністерство фінансів www.minfin.gov.ua

4. Державна податкова служба України www.tax.gov.ua

5. Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua

6. Національний інститут стратегічних досліджень www.niss.gov.ua

7. Центр перспективних соціальних досліджень www.cpsr.org.ua

8. Антимонопольний комітет України www.amc.gov.ua

9. Освітній портал «Економика. Социология. Менеджмент» <http://www.ecsocman.edu.ru>

10. Освітній портал «Экономическая школа»: <http://www.economicus.ru>

11. Міжнародний центр перспективних досліджень: <http://www.icps.kiev.ua>

12. Інститут економіки і прогнозування НАН України: <http://www.ief.org.ua>

13. Бібліотека імені В.Вернадського: <http://www.nbu.gov.ua>

14. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

15. <http://www.lib.nau.edu.ua/main/>

16. <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>

17. <http://www.nbu.gov.ua/>